A JEWISH CANADIAN DAILY
CIRCULATED ALL OVER CANADA AND ABROAD

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל

2 סענט

VOLUME IV. No. 1070 Toronto Thursday August 16 1917 כ"ח אב פרשה ראה תרע"ז דאנערשטאג דער 16־טער אויג. 1917 PRICE: TWO CENTS

S Freidus
c/o The New York Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK

ניקאלאי ראמאנאוו מיט זיין פאמיליע פארשיקט אויף סיביר

געווען אין אלטימאטום צו דער קאמפאניע

דעמאקראטיע מוז זיינען איידער פריעדען קען געשלאסען ווערן; זאגט לאיד דזשארדזש

ע. ס. מאנטאגיו באשטימט „מעקרע טערי און סטייטס" פאר אינדיען

יונגער אידישער דיפלאמאט אונטערגעהמט זיך איינצופיהרען א ניי רעגירונגס פארמע אין אינדיען

לאנדאן אויג. 15

פרעמיער לאיד דזשארדזש האט נעכטן אנאונסירט ראס מר. ע. ס. מאנטאגיו איז באשטימט געווארען אלס „מעקרעטערי אוף סטייט" פאר אינדיען, אין די רעגירונגס קרייזען ווערט דער דאזיגער שריט אויסגעטיטשט אלס דער אנזאג אויף א נאציע ראדיקאלער עמנציפאציע ווארום דער טיגער באפעלקערונג אז די ענגלישע רעגירונג זוכט א וועג ווי אויפ'ן בעסטען איינצואורדנען א רעגירונגס פארמע אין אינדיען און מיט וועלכער די נאכגעבע אינדיע באפעלקערונג. וועט זיין ציפרידענע

ווען דער פרעמיער האט נעכטן אנאונסירט ראס מר מאנטאגיו איז באשטימט געווארען אויף דעם ארט פון „מעקרעטערי אוף סטייט" אין אינדיען איז דאס גלייך אויסגעטיטשט געווארען אלס א סמן דאס די רעגירונג איז איינפארשטאנען מיט דעם פלאן פון מר. מאנטיגיו און ער איז באשטימט געווארען דורכצופיהרען דעם פלאן.

מר. מאנטאגיו, וועלכער איז בלויז אויף דריסיג יאהר אלט איז אשר דער אינגסטער מעמבער, וועלכער האט בין אויצט געהאט די זכות דערחייבען צו ווערען צו א קאבינעט מרינע, מר. מאנטאגיו איז אביר איינער פון די יונגע ווערטהאלטע נעהאט זעהר א גרויסע פרעמדרונג אין די אינדיאנישע אנגלעגענהייטען, ער בא־לאנגט צו דער אידישער פאמיליע וועל־כע האבען פון א לאנגער צייט צוריק גע האט גרויסע פינאנציעל געשעפטען אין אינדיען און ער איז געווען פריער יאהר אוב טער סעקרעטערי פון אינדיען.

מיט א צענטראלער פעדערירטער קערפער שאפען, אט אויף אזא מין שטייגער ווי עס איז פערערירט די קענעדער רעגירונג,

מר. מאנטאגיו האט אויך ערקלערט, ראס איידער אזא פלאן וועט אויסגעאר־בייט ווערען גענוי מיט אלע איינצעלהייט טען, זאל דערווייל שוין געגעבען ווערען עמוואס וואס עס זאל באוויזען דער דאר טיגער באפעלקערונג אז די ענגלישע רעגי רונג זוכט א וועג ווי אויפ'ן בעסטען איינ־איינצואורדנען א רעגירונגס פארמע אין אינדיען און מיט וועלכער די נאכגעב אינדי שע באפעלקערונג.

ווען זיין ציפרידענע

ווען דער פרעמיער האט נעכטן אנאנ־סירט ראס מר מאנטאגיו איז באשטימט גע וואָרען אויף דעם ארט פון „סעקרעטערי אוף סטייט" אין אינדיען איז דאס גלייך אויסגעטיטשט געווארען אלס א סמן דאס די רעגירונג איז איינפארשטאנען מיט דעם פלאן פון מר. מאנטיגיו און ער איז באשטימט געווארען דורכצופיהרען דעם פלאן.

מר. מאנטאגיו, וועלכער איז בלויז אויף אן דרייסיג יאהר אלט איז אשר דער אינגסטער מעמבער, וועלכער האט בין אויצט געהאט די זכות דערחייבען צו ווערען צו א קאבינעט מרינע, מר. מאנטאגיו איז אביר איינער פון די יונגע ווערטהאלטע נעהאט זעהר א גרויסע פרעמדרונג אין די אינדיאנישע אנגלעגענהייטען, ער בא־לאנגט צו דער אידישער פאמיליע וועל כע האבען פון א לאנגער צייט צוריק גע האט גרויסע פינאנציעל געשעפטען אין אינדיען און ער איז געווען פריער יאהר אוב טער סעקרעטערי פון אינדיען.

פרידענס פארשלאג ניט פאר די עלליים

סטייטמענט ארויסגעגעבען ווענען פאפסט פריעדענס פארשלאג. — וואס דער רוסישער אמבאסאדאר דענקט וועגען פארשלאג.

וואשינגטאן אויג. 15

עס איז היינט אפיציעל אנאנסירט געווארען פון'ם סטייט דעפארטמענט אז, עס האט קיין אויסערגעוועהנליכעס ניט פאסירט וואס עס זאל ענדערן די מלחמה צוועקען פון אמעריקא, פארשטעהט זיך, וועלכע זענען די זעלבע ווי זי פון ענגלאנד און פראנקרייך.

דער סטייטמענט איז ארויסגעגעבען געווארען מיט דער אנצוהערעניש אז די עלליים שטעהן צוזאמען אויפ'ן פונקט ניט אנצונעהמען דעם פריעדענס פארשלאג, וועלכער איז געמאכט געווארען פון'ם פאפסט.

אין'ם סטייטמענט פון סטייט דעפארט מענט ווערט אויך קלאהר געזאגט אז דעם פאפסט פריעדענס פארשלאג ענטהאלט א געוויסע צאל פארשלעגע וועלכע קענען פון די פראיינינגס שטאאטען ניט אנגענו מען ווערען.

וואס דער רוסישער אמבאסאדאר דענקט.

דער נייער רוסישער אמבאסאדאר באכאמאטיעו האט אויך ארויסגעגעבען אן ערקלערונג וועגען דעם פאפסט פריע דענס פארשלאג. דער רוסישער אמבאסאדאר דענקט אז דאס געזאגט:

דער פארשלאג פון וואטיקאן מוז גענומען ווערען ערנסט פיעליכט אזוי גוט ווי וועלכער עס איז ערנסטער פריע דענס פארשלאג.

רוסלאנד איז פארטיג צו קעמפפען נאך א איינטער אויב נויטיג אבער זי וועט געוויס איינפעהמען יעדען פריעדענס פארשלאג וועלכער איז אן אויב לאנג מיט איהרע מלחמה צוועקען.

דער פאפסט אז דער פאפסט האט זיך געוויס פריהער באראטהען מיט וויגע אן אויך מיט די קאטאליקען פון דייטש לאנד איז עס געוויס א זיכערער באוויז אז דייטשלאנד וויל ניט איינגעהן איהר מאכט אריינצוכאפען די עלליים אין א מיל ליטערישער פאסטקע נאר עס וויזט אז דייטשלאנד וויל זיך אונטערגעבען אין זי האט אויסגעקליבען דעם פאפסט אלס דעם שליח.

דייטשלאנד האט געוויס געגעבען א צוהערען דעם פאפסט אז זי איז ווילליג פארלאזען פראנקרייך און בעלגיען און איבערגיג פראגען איבערלאזען פאר א פריעדענס קאנפערענץ צו ענטשיידען

ניקאלאי ראמאנאוו מיט זיין פאמיליע פארשיקט אויף סיביר

געווען אין אלטימאטום צו דער קאמפאניע

דעמאקראטיע מוז זיינען איידער פריעדען קען געשלא־סען ווערען; זאגט לאיד דזשארדזש

ע. ס. מאנטאגיו באשטימט „סעקרע טערי און סטייטס" פאר אינדיען

יונגער אידישער דיפלאמאט אונטערגעהמט זיך איינצופיהרען א ניי רע־גירונגס פארמע אין אינדיען

לאנדאן אויג. 15

פרעמיער לאיד דזשארדזש האט נעכ־טען אנאנסירט ראס מר. ע. ס. מאנטאגיו איז באשטימט געווארען אלס „סעקרעטע רי אוף סטייט" פאר אינדיען, אין די רע גירונגס קרייזען ווערט דער דאזיגער שריט אויסגעטיטשט אלס דער אנזאג אויף א נאציע ראדיקאלער עמנציפאציע ווארום דער טיגער באפעלקערונג אז די ענגלישע רעגי רונג זוכט א וועג ווי אויפ'ן בעסטען איינ־איינצואורדנען א רעגירונגס פארמע אין אינדיען און מיט וועלכער די נאכגעב אינדי שע באפעלקערונג.

וועט זיין ציפרידענע

ווען דער פרעמיער האט נעכטן אנאנ־סירט ראס מר מאנטאגיו איז באשטימט גע וואָרען אויף דעם ארט פון „סעקרעטערי אוף סטייט" אין אינדיען איז דאס גלייך אויסגעטיטשט געווארען אלס א סמן דאס די רעגירונג איז איינפארשטאנען מיט דעם פלאן פון מר. מאנטיגיו און ער איז באשטימט געווארען דורכצופיהרען דעם פלאן.

מר. מאנטאגיו, וועלכער איז בלויז אויף אן דרייסיג יאהר אלט איז אשר דער אינגסטער מעמבער, וועלכער האט בין אויצט געהאט די זכות דערחייבען צו ווערען צו א קאבינעט מרינע, מר. מאנטאגיו איז אביר איינער פון די יונגע ווערטהאלטע נעהאט זעהר א גרויסע פרעמדרונג אין די אינדיאנישע אנגלעגענהייטען, ער בא־לאנגט צו דער אידישער פאמיליע וועל כע האבען פון א לאנגער צייט צוריק גע האט גרויסע פינאנציעל געשעפטען אין אינדיען און ער איז געווען פריער יאהר אוב טער סעקרעטערי פון אינדיען.

נעוועזענער צאר מיט זיין פאמיליע וועלען פארזוכען דעם טעם פון די רוסישע רעוואלוציאנערען וועלכע זענען דארט געמאטערט געווארען, פראוויזארישע רעגירונג האט אנ־גענומען דעם באשלוס ציליעב פאליטישע און מיליטערי־שע מאטיוועז

דעמאקראטיע מוז זיינען איידער פריעדען קען געשלא־סען ווערען; זאגט לאיד דזשארדזש

פעטראגראד אויג. 15

די האלב אפיציעלע רוסישע נייעס אגענטור האט היינט אוועג אנאנסירט אז דער געוועזענער צאר ניקאלאי מיט זיין פאמיליע זענען ארייסגעפיהרט געווארען פון זייער געפענגענים אין פאלאסט אין צארסקאיע סעלא און זיי זענען אבגעשיקט געווארען אין טאבאלסק סיביר וואו זיי וועלען אבריכטען גלות.

עס ווערט ניט פארעפענטליכט די אורזאכע וועלכע האט געצוואונגען די פרא וויזארישע רוסישע רעגירונג צו מאכען אזא שריט.

קאנגען האבען זיך שוין לאנג פאר שפרייט אז דער צאר איז ניט זיכער אין זיין געפאנגענשאפט און אז די וואכען ארום פאלאסט געגען ניט שטארק געגוג, אין דיפאוזארישע רעגירונג האט פאר ארדענט א שטארקערע וואך, און יעצט ווייזט אויס האט זי געביטען איהר מיי־נונג.

דער געוועזענער צאר וועט יעצט פאר זוכען דעם טעם וועלכען עס האבען גע פיהלט די רעוואלוציאנערען וועלכע זענען פאר יאהרען און יאהרען געשיקט געווא רען אין קאלטען סיביר און זענען דארט געמאטערט געווארען פון זיינע הענקער.

פאהרט אין א פשוטער טריין

פעטראגראד אויג. 15

ניקאלאי ראמאנאוו דער געוועזענער צאר מיט זיין פאמיליע זענען היינט אר־ערגעפיהרט געווארען פון צארסקאיע סע לא נאך סיביר, זיי זענען ארייגגעזעצט געווארען אין א פשוטער טריין ביים אין קיין קייזערליכער ווי זיי זענען געווען גע נואהנט פון פריהער.

דער געוועזענער צאר קוקט אויס זעהר שלעכט און שטארק אבגעצעהערט און די צאריצא פארקעהרט איז געווען נאכץ פרעה ליך און איז געווען ציפרידענען מיט איהר לאנג.

די פראוויזארישע רעגיערונג האט זיך היינט ענטשאוסן צו צוגעבען אין וועלכער שטארט פון סיביר דער געוועזענער צאר מיט זיין פאמיליע ווערט געשיקט.

נ. וו. נעקראסאף דער וויצע פרעמ יער פון רוסלאנד האט ערקלערט אז דאס וואס די צארסקע פאמיליע איז ארובערגע שיקט געווארען נאך סיביר איז א רעזול טאט פון א לענגערער באראטהונג וועל כע איז אבגעהאלטען געווארען פון די מי ניסטארען נאך מיט א מאנאט צוריק די באראטהונגען זענען געווען געהיימע און די מאטיווען פאר דעם זענען פאליטישע און מיליטערישע

כינא האט פארנומען 18.000 טאן שיפען

שאנכאי אויג. 15

גלייך ווי כינא האט ערקלערט קריעג די צענטראלע מעכט האט זי פארנומען אלע דייטשע און עסטרייכישע שיפען. וועלכע האבען זיך געפונען אין כינעזישע האפענס אינ'ם הינען. האפען האבען די כינעזישע נייוויי אזטאריטעטען פארנו־מען דריי עסטרייכישע שיפען, דער קאפי טאן און די מאפראזון האבען ניט ארויס געוויזען קיין ווידערשטאנד.

די שיפען זענען אויך געווען אין בעססער אדרנונג.

בין יעצט האט שוין די כינעזישע רע גיערונג פארנומען 18.000 טאן דייטשע און עסטרייכישע שיפען, וועלכע האבען זיך געפונען אין אירע האפענס.

דעמאקראטיע מוז זיינען

לאנדאן אויג. 15

מיר קעמפען פאר איין זאך און דאס איז — א זעג פון דעמאקראטיע איבער אנגריף.

אזוי האט פרעמיער לאיד דזשארדזש ערקלערט היינט אין א רעדע וועלכע ער האט געהאלטען.

ער האט עס גערעדט אין בעצוג צום פריעדענס פארשלאג וועלכער איז געמאכט געווארען פונם פאפסט.

דער פרעמיער האט אויך גערעדט וועגען דער פראגראם פון דער ארבייטער פאטיי, ווען ער האט גערעדט וועגען די מלחמה צוועקען פון די עלליים און האט געזאגט אז אין דער פראגראם פון דער אר בייטער פארטיי איז ניטא קיין פעליכע זאך אויב די עלליים זאלען פארלירען.

און פאלגליך האט ער געזאגט קען קיין פריעדען קען ניט געשלאסען ווערען בין דעמאקראטיע וועט האבען א פארשטענדי גען זיינע איבער דער אנגריפענדער מאכט

באשולדיגט ענגלאנד און אמעריקא

בערלין (דורך לאנדאן) אויג. 15

דער בערלינער „פארווערטס" איז היינט ארויס מיט אן אטאקע אויף ענג־לאנד און אמעריקא ער ערקלערט אז די צוויי לענדער זענען די וועלכע דערלאזען ניט צו קיין פריעדען. דער „פארווערטס" זאגט:

דאס וואס אמעריקא און ענגלאנד האבען זיך ענטזאגט צו געבען פאספארטען צו די דעלעגאטען נאך שטאקהאלם וויזוזט אז זיי זענען די ווירקליכע שטערער פון פריעדען און די האנדלונג פון די עלליים איז א ברוטאלע בנוגע דער פריעדענס פאר פערען.

הארדענס צוקונפט ערשיינט ווידער

אמסטערדאם אויג. 15

מאקסמיליאן הארדענס „ציקונפט" וועלכע אין אונטערדריקט ווייארען פון דער דייטשער רעגיערונג און אין אר באטען געווארען צו ערשיינען איז היינט ווידער ערשיינען.

דער רעדאקטאר הארדען איז אבער ניט פון די שרעקענדיגע אין אינ'ם ער־שטען נומער פון זיין ווידער ערשיינונג ווארנט ער שוין די דייטשע רעגיערונג אז אויב זי וויל אז א דזיערענהאפטער פריעדען זאל געשלאסען ווערען, דאן זאל דייטשלאנד צוריקקעהרען עלזאס צו פראנ־קרייך און טריעסט צו איטאליען.

טר. ה. ווייגבערג
פרעזידענט פון'ם „אידישען זשורנאל"
שיקט
נעלך קיין רוסלאנד לויט'ן טאגעס סורס
מיר שיקען אויך טעלעגראפיש.
גלייך נעשיקט נאך אלע טחיילען פון דער וועלט.

נעזעץ ווענען רעליגי־אנס פרייהייט אויסגע־ארבייט

רוסישע קאמיסיע אויסצוארבייטען די געזעצען פארגרעסירט

פעטראגראד אויג. 15

די קאמיסיע וועלכע איז באשטימט געווארען צו רעפארמירען די שטראף גע־זעצען, וועלכע זענען פון דער אלטער רו־סישער רעגיערונג געשאפען געווארען אין יאהר 1903 בנוגע דער איבערטרעטונג פון רעליגיאנס פרייהייט, האט שוין פיעל אויס געטהון אויף דעם געביט פון איהרע פארמען.

דער אלטער געזעץ איז געווען ג־נען די, וועלכע האבען זיך באקעהרט פונם פראזעלאוועגעם גלויבען צו אן אנדערען אין דער געזעץ האט פארגעשריבען א שווערע שטראף פאר באקעהרען מיט גוואלד א פראוואסלאוועגעם צו אן אנדער גלייבען.

פארקעהרט אבער איז די שטראף ניט געווען קיין שווערע פאר באקעהרען מיט גוואלד צום פראוואסלאוועגעם גלוי בען.

די רעפארמע איז צו שאפען א געזעץ וועלכער זאל געבען יעדער רעליגיע די פאלשטענדיגע פרייהייט אין דאס יעדער זאל זיך קענען באקעהרען צו וועלכען גלוי בען ער וויל אבער בלויז ווען ער טהוט עס פריוויליג, אבער ווען איינער ווערט גע צוואונגען עהרצו, קען דער צווינגער באר־שטראפט ווערען מיט ניט מעהר ווי דריי יאהר געפענגניס.

קענעדער סאלדאטען קומען נעהענטער צו לען

די גרויסע קויהלען שטאדט איז פאר די דייטשען יעצט א פייער פאסט־קע. — גרויסער זיעג פאר די קענעדער סאלדאטען.

מיט די ענגלישע ארמייען אויפ'ן שלאכטפעלד אויג. 15

אין ווידער האבען די קענעדער סאל־דאטען געהאט א גרויסען זיעג אין דער נעגענד פון לען.

זיי האבען געשטורמט די דייטשע פאזיציעס אין יענעם געגענד אויף א פראנט פון ארום מוויזנער מייל און זיי האבען די פאזיציעס פארגומען צוזאמען מיט עטליכע הונדערט דייטשע געפאנגע נע.

די שלאכטען אין יענעם געגענד נעהן נאך אן אין די קענעדער האבען די אוי־בערהאנד.

די גרויסע קויהלען שטאדט לען איז שוין יעצט ניט מעהר ווי א חורבה און די דייטשען געפינען זיך דארטען זיי אין א פייער פאסטקע. פריהער אדער שפעטער וועלען זיי די שטאדט מוזען פארלאזען.

די רעגענער באטאליאנען האבען זיך אין דער שלאכט ווירקליך איבערטרא פען ניט נאר האבען זיי פארנומען דעם בארג גומער 70 נאר זיי האבען אויך אויסגעשפרייט זייער אטאקע ווייטער אין עס איז ניט ווייט די ציים, ווען די קענע דער וועלען זיינערייך פארנעהמען די שטאדט לען.

ענגלישע ארבייטער מוזען נעה־מען א אנדער שטעלונג

לאנדאן אויג. 15

דער קאנפערענס פון דער „דזשי־מעלעגראפ שרייבס" אז אויב דער ארבייט־טער קאנפערענץ, וועלכער דארף שטאט־פינדען דעם 21־טען ריזוזען מאנאט וועט ניט הייסען די רעזאלוציע צו שיקען די דעלעגאטען צו דער שטאקהאלמער קאנ־פערענץ, דאן וועט דער פרעמיער לאיד דזשארדזש ראטהען דעם קעניג פאנאנדער־ אן ערקלערונג וועגען דעם פאפסט פריע דענס פארשלאג. דער רוסישער אמבאסאדאר דענקט אז האט נעזאגט:

דער פארשלאג פון וואטיקאן מוז גענומען ווערען ערנסט פיעליכט אזוי גוט ווי וועלכער עס איז ערנסטער פריע דענס פארשלאג.

רוסלאנד איז פארטיג צו קעמפפען נאך א איינטער אויב נויטיג אבער זי וועט געוויס איינפעהמען יעדען פריעדענס פארשלאג וועלכער איז אן אויב לאנג מיט איהרע מלחמה צוועקען.

דער פאפסט אז דער פאפסט האט זיך געוויס פריהער באראטהען מיט וויגע אן אויך מיט די קאטאליקען פון דייטש לאנד איז עס געוויס א זיכערער באוויז אז דייטשלאנד וויל ניט איינגעהן איהר מאכט אריינצוכאפען די עלליים אין א מיל ליטערישער פאסטקע נאר עס וויזט אז דייטשלאנד וויל זיך אונטערגעבען אין זי האט אויסגעקליבען דעם פאפסט אלס דעם שליח.

דייטשלאנד האט געוויס געגעבען א צוהערען דעם פאפסט אז זי איז ווילליג פארלאזען פראנקרייך און בעלגיען און איבערגיג פראגען איבערלאזען פאר א פריעדענס קאנפערענץ צו ענטשיידען אויך דעם פארלאמענט און פאר דען נייע וואהלען.

צושלאגען פון אן אויטאמאט

בנימין פרידמאן פון 53 ר עוי. איז צושלאגען געווארען פון א טאמאביל געהענדיג אין רישמאנד איז אבגעפיהרט געווארען אין הוספיטעל. די דאקטאר פון הוספיטעל האט אנגעזאגט אז ער איז אין א גרויסער גיפאר.

ניקאלאי ראמאנאוו מיט זיין פאמיליע פארשיקט אויף סיביר

ע. ס. מאנטאגיו באשטימט „סעקרע טערי און סטייטס" פאר אינדיען

דעמאקראטיע מוז זיינען איידער פריעדען קען געשלא־סען ווערען; זאגט לאיד דזשארדזש

נעזעץ ווענען רעליגי־אנס פרייהייט אויסגע־ארבייט

קענעדער סאלדאטען קומען נעהענטער צו לען

ענגלישע ארבייטער מוזען נעה־מען א אנדער שטעלונג

די יעצטיגע רוסישע פאסט קארטלאך

ניטא שוין מעהר די פאסט־קארטלאך מיט ניקאלאיס בילד יעצט צירקולירען שוין אויפלכע פאסט־קארטלאך.

דאס פאסט־קארטיל, פון וועלכען מיר גיבען דא א פאטאגראפישע קאפיע, איז דערהאלטען געווארען פון מ. טראצקי אדעס.

41 באלדווין סט. פון א פלימעניצע אין

היינט א סטרייק פון די טעלעגראפיסטען

עס איז זעהר מעגליך דאס נאך היינ טיגען טאג זאל ערקלערט ווערען א סטרייק פון די טעלעגראפיסטען פון דער נרייטנארטס וועסטערן סע ניראל אס־פאניע, עס איז בלויז אבהענגיג אן דעם צו די די קאמפאניע וועט היינט באשטימען אויה רען א פארטרעטער צו נעהען פארהאנדלען מיט די טעלעגראפיסטען וועגען זייער פאר לאנג אויב אבער ניט דאן וועט א סטרייק ערקלערט ווערען.

ווי מיר האבען שוין געמאלדען אין „זשורנאל" מיט א צייט צוריק, האבען די טעלעגראפיסטען ארייننגעשיקט א פאר לאנג צו דער „נרייט נארטס וועסטערן קאמפאניע פארלאנגענדיג א העכערונג אויף זייערע שכירות, די קאמפאניע האט צוגעזאגט צו באשטימען איהרען א פאר טרעטער וועלכער זאל צוזאמען מיט א פארטרעטער פון די ארבייטער באטראכ טען די פאדערונגען. די אבייטער האבען די גאנצע צייט געווארט אויף דעם ענט פער פון דער קאמפאניע אבער בין נעכ טען נאכמיטאג האט די קאמפאניע ניט גע האט קיין איינצינגען ענטפער, און נעכטען נאכמיטאג האבען די ארבייטען ארייننגע שיקט זייערען אן אלטימאטום צו דער קאמפאניע דאס אויב עס וועט אנאנסירט ווערען דער פארטרעטער איז דאן גע־הען זיי היינט ארויס אין סטרייק.

נאך דעם דאזיגען אולטימאטום האט די קאמפאניע זיך אונטערגעאיילט און האט אנאנסירט דאס איהר פארטרעטער וועט זיין א געוויסער מר. מארקיער, וועל כער איז שוין געווען בעשטימט נאך מיט איינינע טעג צייט, אבער די קאמפאניע ער קלערט אויך דאס מר. מארקיע איז איצט פארנומען און האט ניט קיין צייט צו קו מען צו די פארהאנדלונגען ביז דעם ער שטעהן סעפטעמבער.

מר. ע. סי מאלעטע, דער פארטרע טער פון טעלעגראפיסטען האט אבער ער קלערט דאס די ארבייטער וועלען קיינ מאהל ניט איינשטימען צו ווארטען ביז דעם ערשטען סעפטעמבער, און וועלען וואהרשיינליך ארויס אין סטרייק, דער איינגיגער מענש וועלכער קען איצט פאר מיידען א סטרייק איז מר קראטהערס דער ארבייטס מיניסטער, אין אטאווא, און עס איז א סברא דאס נאך היינט וועט מר. קראטהערס באשטימען א פארטרעטער.

ווען וועלען זיין די גענעראלע וואהלען?

א פראגע איבער וועלכע מען טראכט זעהר פיעל. — די מאכט פון דער רע־גיערונג אויף דעם פונקט.

אטאווא אויג. 15

אין אטאווא זענען יעצט אלע קאנ־סטיטיואנטס פארגומען מיט דער פראגע ווי לאנג קען די יעצטיגע רעגיערונג אבהאלטען פון אן עלעקשען.

פונקט דעם 7־טען אקטאבער אין אוועגד געהט אויס דאס לעבען פון פאר לאמענט די פארלאמענט מיטגליעדער מי זען זיך דאן ארויסקלייבען פון פארלא מענט זיי האבען מעהר קיין רעכט ניט צו פארטרעטען דאס פאלק.

אן דער געוועז שרייבט פאר אז פון דער צייט ווען דער פארלאמענט ווערט אויפגעלייזט מוז א נייער פארלאמענט זיך פארזאמלען ניט שפעטער ווי א יאהר פון דעם טאג, דער געוועז שרייבט אויך פאר אן 30 טעג מוזען געגעבען ווערען צו מאכען נאמיניישאנס, און 30 טעג מוזען פאריבער פון די נאמיניישאנס ביז צו די וואהלען, דאס מיינט אז אויב די יעצטיגע רעגיערונג זאל וועלען פארשלע גען דעם עלעקשען קען זי עס טהון ביז אויגוסט פון 1918

עס איז אבער אן אנדער פראגע.

דער פינאנציעלער יאהר ענדיגט זיך דעם 31־טען מערץ 1918, נאך יענעם טאג וועט די רעגיערונג מעהר קיין געלד ניט האבען אנצופיהרען איהרע געשעפטען, פארשטעהט זיך אז דער קאבינעט קען אוב שטר די סלחמה געוועצען טהון כמעט אלעס ארויסגעבען הלואות און טהון נאך אנדע רע זאכען. צו באקומען געלד, אבער עס איז צווייפעלהאפט אויב דאס וועט געטהון ווערען.

די רעגיערונג אליין האט שוין געוויס בעשטימט ווען די וואהלען וועלען פארקו מען זי האט עס אבער ניט פערעפענט־ליכט און זי וועט עס ניט פארעפענטלי כען ביז צו דער צייט ווען זי וועט פאר ארדערען די וואהלען.

קלאנגען טראגען זיך ארום אז קיין וואהלען וועלען דאס יאהר אין גאנצען ניט פארקומען און דער עולם ברעכט זיך שטארק דעם קאפ וועגען דעם קלערערענדיג ווען וועלען דאך זיין די וואהלען.

רוסלאנד שטעהט פעסט

וואשינגטאן אויג. 15

פון דער היגער רוסישער אמבאסא־דע איז היינט געמאכט געווארען די פאל גענדע ערקלערונג:

די פראוויזארישע רוסישע רעגיערונג איז פעסט באשלאסען אנצופיהרען די מלחמה ביז אן ערפאלגרייכען סוף האנט אין האנט מיט די עלליים.

די רעגיערונג איז אבער פעסט בא שלאסען צו שטעהן ביי איהר ערקלערונג ניט ארויפצוזינגען אויף קיינען „אנעף סיעם און אינדעמניטיס".

דייטשען פארנעהמען נאך א פאזיציע

פעטראגראד אויג. 15

דער קריעגס אפיס האט היינט אפי ציעל באריכטעט אז די דייטשען האבען פארנומען נאך א כארן פאזיציע אויפ'ן רוסיש־רומענישען פראנט.

זיי האבען פארנומען די בארג פא זיציע מערב פון דער רומענישער שטארט פקנא און דרום מערב מאלדאוויען

ע. ס. מאנטאגיו באשטימט „סעקרע טערי און סטייטס" פאר אינדיען

דעמאקראטיע מוז זיינען איידער פריעדען קען געשלא־סען ווערען; זאגט לאיד דזשארדזש

נעזעץ ווענען רעליגי־אנס פרייהייט אויסגע־ארבייט

קענעדער סאלדאטען קומען נעהענטער צו לען

ענגלישע ארבייטער מוזען נעה־מען א אנדער שטעלונג

פרידענס פארשלאג ניט פאר די עלליים

ניקאלאי ראמאנאוו מיט זיין פאמיליע פארשיקט אויף סיביר

ע. ס. מאנטאגיו באשטימט „סעקרע טערי און סטייטס" פאר אינדיען

דעמאקראטיע מוז זיינען איידער פריעדען קען געשלא־סען ווערען; זאגט לאיד דזשארדזש

נעזעץ ווענען רעליגי־אנס פרייהייט אויסגע־ארבייט

קענעדער סאלדאטען קומען נעהענטער צו לען

ענגלישע ארבייטער מוזען נעה־מען א אנדער שטעלונג

פרידענס פארשלאג ניט פאר די עלליים

ניקאלאי ראמאנאוו מיט זיין פאמיליע פארשיקט אויף סיביר

ע. ס. מאנטאגיו באשטימט „סעקרע טערי און סטייטס" פאר אינדיען

דעמאקראטיע מוז זיינען איידער פריעדען קען געשלא־סען ווערען; זאגט לאיד דזשארדזש

נעזעץ ווענען רעליגי־אנס פרייהייט אויסגע־ארבייט

קענעדער סאלדאטען קומען נעהענטער צו לען

ענגלישע ארבייטער מוזען נעה־מען א אנדער שטעלונג

פרידענס פארשלאג ניט פאר די עלליים

ניקאלאי ראמאנאוו מיט זיין פאמיליע פארשיקט אויף סיביר

ע. ס. מאנטאגיו באשטימט „סעקרע טערי און סטייטס" פאר אינדיען

דעמאקראטיע מוז זיינען איידער פריעדען קען געשלא־סען ווערען; זאגט לאיד דזשארדזש

נעזעץ ווענען רעליגי־אנס פרייהייט אויסגע־ארבייט

קענעדער סאלדאטען קומען נעהענטער צו לען

ענגלישע ארבייטער מוזען נעה־מען א אנדער שטעלונג

פרידענס פארשלאג ניט פאר די עלליים

די אומגליקליכע יתומים

אין אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן פונ'ם ניינצעהנטען יאהרהונדערט.

בשאריים לויט דעם בעריהמטען היסטאריש ראמאן פון יווזשין סיו

(78־טע פארזעצונג)

—אבער ווי לאנג דענקט איהר נאך צו האלטען פערשלאסען דעם אריימען טייער? — האט מאנטבראן געפרעגט.

— איך ווייס ניט, האט אדריענע געגטפערט. — איך וועל אויסהערען מיי כונגען וועגען איהם פון די פערשיעדענע פאראזאנען צו וועמען איהר וועט איהם פארשטעלען. ווען איך וועל ערפאהרען א זער איז שוין אביסעל וועניגער וואהר מעניש, און מעהר צווייליזירט, וועל איך זיך דאן זעהן מיט איהם.

אדריענע וואלט נעהאלטען וואָרט, און עס וואלט נאך פערגאנגען פיעלע צייט בין איהר ערשטע בענעגעניש מיט דעם פרינץ וואלט ניט פאסירט א זאך וואס האט אומגעביטען אלע איהרע פלענער. די „פוקעל" איז אין האסט אריינגעלאפען און דערצעהלט אז זי איז געווען ביי איהר שוועסטער סעפיזע איהר אוועקצוטראגען די שטיצע וואס ראדין האט איהר געגעבען אין נאמען פון א וואהלטהעטיגע פרעזאן. דורך איהר שוועסטערס פענס טער האט זי געזעהען אז דערגיי איז געקומען פריה מארגענס אין ראדין'ס וואהנונג. זיי האבען גערעדט צווישען זיך 2שטונדען. דערנאך איז דערגיי ארויס גענאנגען און א פאאר מינוט שפעטער האט אויך ראדין פערלאזען דאס הויז ריכטיג ווי ווי מענשען וואס בעהאלטען זיך מען זאל זיי ניט זעהען צוזאמען.

אדריענע האט צוערשט ניט געוואלט גלויבען. זי האט עטליכע מאהל איבערגעפרעגט ביי דער יונגער נעהטערין אז ווי דערגיי זעהט אויס, אום צו זיין זיכער אז די פוקעל האט ניט געהאט א טעות. די פוקעל איז געשטאנען פעסט ביי איהרע ווערטער און פערזיכערט אז ראדין איז א פערדעטער.

—מארסאזעל! האט אויסגעשריען פלאָרינע, וועלכע איז געווען ביי דער ער צעהלונג — איך בין מיט א האלבער שטונד דע צוריק געווען אין דער וואהנונג פון פירסטין סאנט דיזיער אוועקצונעהמען עטליוס פון אייערע זאכען וואס זיינען נאך דארט פערבליבען און איך האב אליין געזעהען ווי ראדין איז פון דארטען ארויס און זיך זעצענדיג אין א פארעטע געהייסען פאהרען צו בלאנש נאס וואו פרינץ וואהנט.

דער בעזוך פון ראדין צו דער פירשטין סאנט דיזיער האט נאך מעהר בעשטעטיגט דעם חשד אז ראדין איז פאלש און אדריענע האט בעשלאסען צו פאהרען גלייך צום פרינץ און זעהען אין וואס פאר א נייע געפאהר ראדין וועט זוכען אריינצושלייפערען איהר קרוב. אין אייניגע מינוטען שפעטער איז זי אויך פלאָרינע געזעסען אין קארעטע אויף'ן וועג צו דער וואהנונג פון פרינץ.

אדריענע האט ביים פרינץ'ס וואהנונג גלייך ערפאהרען אז מיט אייניגע מינוטען צוריק איז ראדין אנגעקומען און איז יעצט איינער אליין מיט דזשאלמא.

— מארסאזעל! האט פלאָרינע אויסגעשריען — איהר האט א חשד אז דער מענש שפעלט א פאלשע ראָליע. אין אזא פאל מעג מען אלעס טהאָן. זיי ווייסען ניט אז מיר זיינען אנגעקומען און פאר אונז וועט זיין זעהר לייכט אויסצוהערען זייער געשפרעך. דאן וועלען מיר האבען ריכטיגע בעווייזיג אין זיך ניט דארפען ארומוואַרפען אין צווייפעל ניט וויסענדיג אויב דער מאן איז אונזער פריינד אדער פיינד.

עטליכע מינוטען האט אדריענע זיך ניט געעפנט בעשליסען צו אזא מיאוסען פלאן ווי הערען אונטערען וואנד. ענדליך האט זי אויסגעשריען נאך א לאנגען קאמף מיט זיך אליין.

יא איך נעהם אן דעם פלאן. ווען מען פיהרט קריעג, טאר מען זיך ניט שעה טען פאר קיין מיטעל. איך מוז וויסען אויב אלעס וואס ראדין האט פאר מיר ביז יעצט געטהאן איז געווען א קאמעדיע פון א וואלף וואס האט זיך פערשטעלט אין א שעפסענע פעל. קום פלאָרינע, איהר מיר וואו איך זאל קענען אויסהערען דער געשפרעך.

די יונגע דיענסט מיידעל האט אריינגהרט די גרעפען אין א צימער וואס געווען אבגעטהיילט בלויז מיט א וואנד פון וויסע זיידענס פון דעם וואו דזשאלמא און ראדין זיינען אליין. די צוויי פרויען האבען געהערט:

איך בין אין העכסטען גליק וואס פר ענדליך געקומען האט געלמא געזאגט. איהר האט מיר פון זאל ניט שטעלען קיין טריט טען ביז איהר וועט מיר א צוויי צו בען. בין איך יעצט פריי ון איך וויל?

— יא, מיין ליעבער פרינץ, איהר קענט נעהמן וואו אייער הארץ גלוסט.

— אויב אזוי קומט גלייך מיט מיר! האט דזשאלמא אויסגעשריען אויפשפריינג גענדיג פון ארט.

—וואוהין?

— איהר האט מיר דערצעהלט אז אן אונבעקאנטער פריינד האט מיך געשאנקען דאס נאכצע רייכטהום אין לוקסוס אין וועלכע איך געפין זיך יעצט. איך וויל איהם גלייך געהען דאנקען.

—ניין, מיין ליעבער פרינץ, האט ראדין געענטפערט. דער פריינד וויל זיך פארלויפיג פאר אייך ניט ציינען. ער וויל בלייבען אייער פריינד אין געהיים.

— ער האט מיט מיר געטהאן אזוי פיעל גוטעס וואס זאל ער זיך פון מיר בעהאלטען האט דזשאלמא געפרעגט.

— ווייל ער טאר זיך ניט אדוים־ציינען, זיין נאמען וועט דערפון זעהר ליידען, האט ראדין געענטפערט.

דזשאלמאס אויסזעהען איז פלוצלונג געוואָרען שטרענג און טרויעריג.

איך קען ניט אננעהמען קיין טובות פון א פריינד וואס שעהמט זיך מיט מיר אדער מיט וועלכען איך וועל זיך פיליכט דארפען שעהמען — האט ער געזאגט מיט א פעסטער שטימע — איך וועל קיין אנ־ציינען טאג מעהר ניט פערבלייבען דא אין הויז.

אבער ווי איז ווען אייער פריינד וועט זיין אין געפאהר אריסצייגענדיג אפען זיין פריינדשאפט צו אייך?

דזשאלמא האט געוואָרפען א בליק פון אזא שטארקער פערלעגענהייט און ראדין האט גלייך פערשטאנען דאס אזא פער־טהיידיגונג קען ביים פרינץ האבען וועג־ניג וואהרטה.

— אדיע פאטער, האט דער פרינץ געזאגט, מיר פערדריסט זעהר וואס א מענש אהן מוטה איז מיינער א פריינד איך געה אוועק פון זיין הויז.

דזשאלמא איז שוין געווען ביים טיהר און ראדין האט געזעהען אז אלע זיינע פלענער האלטען ביים צורגען ווערען. זיין נעדאנק האט נעארבייט ווי אין פיעבער זיך אויסצוזערעהען פון דיעזער לאגע.

— שטעהט האט ער פלוצלונג אויסגעשריען. ווי איז אז אייער פריינד איז א פרוי וואס מוז היטען אז איהר עהרע זאל ניט ליידען הויך שלעכטע ציי־נער?

— א פרוי! האט דזשאלמא אויס געשריען! — דאן פערבלייב איך אין וועל נעדולדיג וואַרטען ביז זי וועט מיט איהר איינגעגען ווילען ציינען פאר מיר איהר געזיכט. זאָגט מיר בלויז איז זי יונג אדער זי איז אין אזעליג ווהרען אז איך זאל איהר קענען אכטען און ליעבען ווי א מוטער?

בעפאר ראדין האט צייט געהאט צו ענטפערען, איז פאריגנהעא וועלכער איז פריהער ארויס פון צימער ווען ראדין איז אריין יעצט ווידער אריינגעקומען און געמעלדעט ראדינען: א מאן מיט א ברייטע איז געקומען אהער ווייל ער האט אייך צו הויז ניט געפונען. זאל איך דעם ברייף אנגעהמען. ער זאגט אז דאס איז פון א גלח דערגיי.

— געוויס טראגט גלייך אריין דעם ברייף! האט ראדין אויסגע־שריען —איהר וועט מיר מוזען ענטשול דיגען פרינץ — האט ער ווייטער געזאגט ווען דער וועדגער איז ארויס — איך האב ערוואַרטעט דיעזען פריה מארגען א ווייכ־טיגען ברייף, איך האב פארן אוועקגעהן געהייסען אז מען זאל איהם שיקען אהער אויב ער וועט אנקומען ווען איך וועל ניט זיין.

אין א פאאר מינוטען ארום איז פאר־ריגנהעא ארייגעקומען מיט דעם ברייף.

ראדין האט איהם האסטיג אנגענומען מיט איין האנד און מיט די אנדערע אנ־נעהויבען טאגען ארום זיך און זוכען אין אלע פאקעטס.

— אה, האט ער אויסגעשריען, דאס איז א גרויסער שאדען!

— וואס איז? פעהלט אייך עט וואס האט דער פרינץ געפרעגט.

בלויז א קלייניגקייט. אבער דאס איז פאר מיר זעהר אונאנגענעהם — האט ראדין געענטפערט — איך בין זעהר נייגעריג צו לעזען דעם ברייף אבער איך האב פערגעסען צו הויז די ברילען און אהן ברילען קען איך א ווארט ניט לעזען.

פאטער — האט דזשאלמא געזאגט: — זאל איך עס פיליכט פאר אייך פאר־לעזען? איך וועל עס דערנאך ארויס

טרייבען פון מיין געדאנק, ריכטיג ווי איך וואלט א ווארט דערפון ניט געזעהען.

— ניין, ניין פרינץ! האט ראדין אויסגעשריען ריכטיג ווי ער וואלט ווערען שטארק צושראקען א מינוט האט ער אי־בערלעגט אוז דערנאך געזאגט: איבע רינענס, אויב איהר ווילט מיר טהאָן דיא געפעליגקייט קענט איהר עס לעזען.

(פארזעצונג קומט)

א קאנגרעס פון אידי־שע סאלדאטען אין רוסלאנד

מאסקווא: —

אין מאסקווא האט שטאטגעפונדען א קאנגרעס פון אלע אידישע סאלדאטען אין מאסקווער ראיאָן. אלע בעטייליגטע זענען איינפאכע סאלדאטען, א הויז א פאר סטודענטען פון דער אפיציער שולע און איינינע מיליטער דאקטורים.

דער מיליטער דאקטאר שולמאן האט געהאלטען א רעדע אין אידיש. אין וועל־כער ער האט אנגעוויזען די נויטווענדיג־קייט צו גרינדען א ספעציעלע ארגאניזא־ציע פון אידישע סאלדאטען. די ארגאני־זאציע וועט קודם כל מוזען בעקעמפפען דעם אנטיסעמיטיזמוס. וועלכער איז שטארק פערברייטעט אין דער רוסישער ארמעע. זי וועט אויך מוזען געפיגען כיטעל, ווי אזוי צו בעשיצען די אידישע בעפעלקערונג פון פאגראמען. אויב אין אנגלאנד, זאגט דער רעדנער, האבען לעצטענס געקאנט פארקומען שווערע פאַ־גראמען געגען אידען, איז דאס ביי אונז אין רוסלאנד אודאי און אודאי מעגליך. אלס ווייטערע פראגראם טעטיגקייטען פון דער צוקונפטיגער אידישער סאלדאטען־ ארגאניזאציע שלאגט ער פאר, ערשטענס, קולטורעלע ארבייט און, צווייטענס, מא־טעריעלע שטיצע פאר די נויטבערעדטיגע אידישע סאלדאטען.

נעגען דעם פארשלאג צו שאפען א אידישע סאלדאטען ארגאניזאציע זענען אויפגעטרעטען די בונדיסטען און די אפ־מיליאסיען, וועלכע האבען זיך געפונען אויף דער פערזאַמלונג. די ערשטע צו־ליעב פרינציפיעלע טעמים, די לעצטע צוליעב פראקטישע טעמים, ווייל א ספע־ציעלע אידישע ארגאניזאציע פון סאלדאַ־טען וועט ניט זיין אין דער לאגע צו בע־קעמפפען דעם אנטיסעמיטיזם און וועט אפשר נאך פערשטארקען דעם אנטיסעמי־טיזם.

די לאנגע דיסקוסיעס צווישען די אנהענגער און נעגנער פון דער אידישער סאלדאטען ארגאניזאציע האבען ניט גע־פיהרט צו א רעזולטאט. א טייל פון דע־פערזאמעטע האט פערלאזען. די פערזאמ־לונג. די געבליבענע האבען דאך בעש־לאסען צו שאפען די געפאלנטע ארגאניזא־ציע און עס איז געווארען געוואָרען א אָמיטעט וואס זאל אנגעהן מיט דער אר־בייט.

אין קאמיטעט זענען געווארען געוואר־דען פיער מיליטער־ דאקטוריים, פיער סטודענטען פון אפיציערען שולע און פיער סאלדאטען.

אויפמערקזאם

שוועבעל בעדער זענען בעוואוסט איבער דער נאכצער וועלט אלס א גרויסער מיטעל צום געזונט. דאס איז דער איינ־ציגער מיטעל צו קודירען רומאטיזם, און אנדערע עהנליכע קראנקהייטען. קען אויך רעדוצירען פעטקייט אהן דעם אבצושווא־כען דעם קערפער. טעלעפאן נאמרטה 2577 65 בלוה סטריט וועסט.

(2)—9—8—1416

פאטראניזיט די איינציגע אידישע ווינדא סלייניג מאשפאני

מיר אטענדען צו אלערהאנד הויז, פעקטארי, אפיסעס און סטאר קליינינג. בעסטע ארבייט צו די בילינסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראקטען מא־נאטליך און יעהר־ליך. 10 טעראלי סטריט. טעלעפאן אדעלייד 3087

NEW YORK WINDOW CLEANING COMPANY. - 10 TERAULEY ST

מ. נרייזמאנס

ניו־יארק כשר וואורשט סטאר און דעליקאטעסען

האלסייל אנד ריטייל

קאנטרי אדרעס דעליווערס. 70—72 דזשעפערסאן סט

פון מיין 6208

וועו איהר קויפט אן ארטי־קעל דערמאנט דעם „אידישען זשורנאל"

צו פערענטען

א פלעט פון 3 רומס אלע קאנוויניענס א סינק אין קיטשען צו פערענטען נאכ פרעגען זיך 172 באלדווין

11459—8—17

צו פערענטען א שעהנעס מעבליר־טען צימער. נאכפרעגען אין 65 באדדען סטריט

צו פארענטען א פלעט פון 3 רומס אלע קאנוויניענס פרעגען 264 ליפינקאט סט,

84—8—17

גען זשורנאל באקס 517

508—8—16

פארלאנגט א שעהנע לופטיגע רום און א פיינעם געגענד מיט אדער אן באדד פרע

חתן כלה

זאלען דאס נעהמען איז אכט!

מערידזש ליסענס

קאן מען קריגען אן אפפיס פון

אידישען זשורנאל

נאטיס! נאטיס!

די יונגע וואס וועלען הא נעהמען זייערע מערידזש ליסענס וועלען קריגען נעדריקט א שטיקעל בעריכט פון ייל חתן־כלה.

בעגוצט זיה מיט דיעזע געלעגענהייט!

אדרעס פון דעם זשורנאל

251-253 קווין ז.

שעכטער'ס

סטאר איז דער איינציגער פלאטץ, וואו אלע אידען, האמילטאנער און פרעמ־דע קומען זיך צוזאמען. ס'איז א פלאץ וואו א יעדער איר (אדער פרוי) צו יע־דער צייט בעקומט די בעסטע אויסקינס־טע וואס איז איהם (אדער איהר) נוגע.

שעכטער איז דער איינציגער אין האַ־מילטאן וואס קען צו יעדער צייט ארויס־יעבען סיסיזען פייפערס, מערידזש ליי־סענס, געזעצליכע דאקומענטען, אויס־שווערען אפידייוויטס, שאפען פאספאר־טען א. ז. וו.

שעכטערס סטאר איז דער איינצי־גער פלאץ אין האמילטאן וואו צו בעקו־מען אידישע ציטונגען און זשורנאלען, א גרויסען אויסוואהל פון גאציאנאלע און רעליגיעזע ארטיקלען ווי: סדורים, מזוזות טליתים, ציצית, פוזיק נאטען, ראמאנען, ביכער צו לעזען ביי דער וואך א. ד. נ. אויך א אפ־טו־דייט סטאק פון דריי־גרוס, און מענס פורנישינגס. סטאר אפען יעדען אוונד.

נערענגסט דעם אדרעס: שעכטער, קארנער יארק און פארק. טעלעפאן 5416 איין בלאק פון סיטי האל.

James L. SHEKTER
Justice of the Peace, Issuer of Marriage Licenses and Citizens Papers

חזן מאנאוויטש

מוהל וטסדר קידושין

דארף זיך ניט ריהמען, אלע ווייסען, אז ער איז א קינסטלער.

קאנטרי לייט קענען מיר אויך אר־דערען, אדרעס 233 בעווערלי סטריט. טעלעפאן קאלעדזש 2083.

בלויז הזן וולאדאווסקי

איז אנשפענדיג, ריין און פארזיכטיג

אלם מוהל

און אלם מסדר קדושין

אלע עלטערען פון מיינדער זאלען דאס נעהמען אין אנבעטראכט ווייל דאס איז אין זייער איינענעם בענעפיט. קאנטרי לייט קענען מיך אויך רופען אויף זייערע שמחות.

וואהנונג 62 בראנזוויק עווענוי, און טעלעפאן קאלעדזש 1076.

פיר אריטע אומזאנסס.

אן אויפרוף צו אלע גראסע די סטארס פון אנטעריא

קויפט ניט ביי דער נאנז קיין האנדער, אדער צאהלט ניט קיין נרויסען אינגערעס מיט אי־ערע קליינע נעלדער. שיקט אייערע אדרעס צו דער פאראנטער בשר וואורשט פעקטאָרי

266 פארלאמענט סטריט

וואו איהר קריגט ניט צוויי סענס כייליגער דעם בעסטען וואורשט אויף געסטיקטע פיש. ווי ביי אירגענד וועמען אנדערש.

סעפרייט רום סיסטעם

די ווילאיאמס

קארטיידזש און סטאריידזש קא.

טעלעפאן קאלעדזש 252

רושענגראל קארטיידזש איידזשענסס 368 ספדיינא עווענו. טאראנטא אנט. באנאזש, פיאנאס און אלע סארטען פארניטשור נעמעסט און נעסטארד. שטוב זאכען נעמעסט און נעשיפט ביי עקספערטען.

ווערהייזער 551 קווין סטריט וועסט צוגעשיקטע וועגען. פלעשור טריפס

ל. י. רעדפערן.

מ. בראון

פייער, לייף, עקסידענט, פלייט גלאס, און אוטאמאביל אינשורענס.

איך פלייס פייער אינשורענס אויף בילדינגס, פארניטשור און סטאק אין די זיבערסטע טאריף קאמפאניעס. שנעלע אטענדענס און ראיאלע בעהאנ־לונג גאראנטירט.

M. BROWN
147 Seaton St. Phone M. 2364

דר. ד. א. סינעל

דענטיסט

פארנער סט. פעטריס סט. און ספע־דיינא עוו. אפיס טעלעפאן קאלידזש 6078, הויז טעלעפאן קאלעדזש 6987

פאקטאר און שולמאן

באריסטערס, סאליסיטארס

לאא אפיס

וועזלי בילדינג, 299 קווין סט. וועסט קאנרען קווין און דזשאהן סט. טאראנטא.

טעלעפאן אדעל. 3157.

לאא אפיס

איזידאר פינבערג

באריסטער

סאליסטאר נאטארי פאבליק קאמי־שיאנער פיר אפידייוויטס און נעלער צו לייען,

יאנג און קווין סט. אינפיריעל באנק ביילדינג

אפיס פאן מיין 3408

רעזידענס 425 בראנסווייק עווענוי

פון הילקרעסט 2276.

YONGE & QUEEN ST. 36 IMP. BANK BLDG.

אברהם סאחטן

באריסטער

נאטארי פאבליק

קאמישאנער פיר נעהמען אפידייוויטס

Office, Sun Life Building
60 VICTORIA STREET
Main 9084

Residence, 7 Salem Ave. JUNCTION 1848

פאטראניזיט אונזערע אדווערטיזער

ביזנעס מעפען אזן צו פערמיעטן

חברות און סאסייעטיס, אויב איהר ווילט קויפען קרקה קומט זיך נאכפרעגען צו קארענגרייך 220 מיקאל סט.

(17—8—1197

צו פערקויפען א סארע וואסער פעק־טארי אלע מאשינערי און פערד און וואָ־גען פאר אינפאָרמיישאן שרייבען צו זשורנאל באקס 513

16—8—114

רייזערס צו פיקסען

רייזאר קלינגלאך געשארפט פון עקספערטען 1 גיללעט, 35 סענט א דאזען עווער רעדי 25 סענט. שיקט צו אלבערט קינג עידזש קאמפאניע 180 באטהורסט סטריט טאראנטא, טעלעפאן אדעלייד 153.

7—9—11448

אפיס דעסק צו פארקויפען!

ווילט איהר פאר א בילינען פריין אבקויפען אן עטוואס צוגעניצטען אפיס דעסק? — פרעגט ביי מרס. שניידער 149 מייזדזשאר סטריט

20—8—505

צו פארקויפען א פערבען סטאוו ב־ליג נאכפרעגען גאלד 264 ליפינקאט סט.

19—8—533

אויפמערקזאם

דר. מ. א. פאלאק פון 149 בעווערלי סט. האט זיך צוריקגעקעהרט פון זיין גוא קייזשאן און בעהאנדעלט ווערדער פאצי ענטס

16—8—499

געלען די צוויי לייט און פרוי וועל־כע זענען געווען מאנטאג נאכט וועגען א הויז קומען נאך א מאהל אין 149 לעפלי סט.

16—8—1532

איבערגעלאזט א פיירס מיט געלט רינסמאן און וואלפישע'ס סטאר 99 ענגעס סטריט ווער עס האט דאס גענומען ביי מיסטייק זאל זיך ווענדען צו מרס. לינגע פעלטש 84 דיארסי, סט. גוטע בעלוינונג

16—8—531

אלע אידען דארפען וויסען דעם נייעם וואהנונג פון

הזן קאפלאן

73 בראנזוויק עווענוי איז די הויז און דער טעלעפאן נומער איז קאלעדזש 4149 איך וויל האפען דאס אלע מיינע פריינדע וועלען מיר פאטראניזיזען מיט ביזנעס ווי בעפאר. איהר קענט מיר טרעפען צו יעדער צייט אין מיין פלעס 297 קווין סטריט, אפיס טעלעפאן אדעלייד 239 פרעגעסט ניט איינער פריינד הזן קאפלאן מוהל ומסדר קדושין

ביזנעס טשאנזשעס

פלאמבינג

אויב אייער פלאמבינג איז ניט אין אָרדער אדער איהר דארפט נייע. רופט לאיעפסקי 20 דענינסאן סקווער, אדער 144 סימקא. טעלעפאן אדלייד 880.

14—8—11239

מיר פאלישען און פיקסען אלער לייט בעסטען און ברעטענע פיקטשורס מיר מא כען אלטע איבער ווי ניי.

קאנדרינען בדעם בער און פיקטשורס פאליסינג קאמפאניע 219¼ סט. פעטריק סט.

16—9—11529

רעכער צו פיקסען פאר בילינע פריי־זען, סלייטס שינגעל קראוועל און פייפער. ניט דן אדרעס בעפאר די ביזע ס. מאנהיים און קא. 130 וואן סט. פאן קאלעדזש 6998.

(29—8—11362

איך פייפער און פיינס מיט די בע סטע פיינס און שענסטע פייפער צו די בילינגסטע פרייזען און גאראנטיר צופריע דענהייט.

סעם קאטץ 56 אגוסטא עוו. קאלידזש 6642

23—8—307

פיינטינג און פייפערהייזינינג

אייער אלטער בעקאנטער כ. סאקאל־סקי מאכט גוטע ארבייט צו בילינע פריי־זען. טעלעפאן קאלעדזש 6313 45 לע־אנארד עוו.

(10—8—11187

ארבייטער פערלאנגט

פערלאנגט ביזנעס לייטע און סעק־רעטערס פון שוהלען, סאסייטיס, יו־ניאנס און פעראיינען צו געבען זייער פרינטינג אין די „דזשווירנאל פרעס" אין דעם זעלבען פלאץ פון אידישען זשורנאל, 253 קווין וועסט, גוטע אין שעהנע ארבייט, מעסיגע פרייזען אין אטענדעס צו דער צוגעזאגטער צייט. טעלעפאנירט אדעלייד 3967 און מיר שיקען אייך באלד אריבער א מאן אייך צו געבען פרייזעס.

פערלאנגט אז עדושענט פאר ארבארד

קלאהדינג מוז קענען רעדען פוי־ליש אזן רוסיש גוט קאמשאן גע־צאהלט גוטע געהענגענהייט פאר א גוטען מאן פרעגען קינג טייל־רינג קא. 151 קווין סטריט וועסט

יונגערמאן אדער באי פארלאנגט צו לערנען אמבראדערי גוטע געלעגענהייט זיך אויסצולערנען א גוטע טרייד נאוועל טי אמבראדערי קא.

191 עדיליעד סטריט וועסט

16—8—11525

פארלאנגט א גוטען שניידער, פיר פי נישען קאסטאם לייזיעס קווטס פרעגען ב. האפמאן 367 נאנג סט.

פערלאנגט עקספיריענסד אפרייטער צו קאסטום פענטס. 25 דאָלאר א וואָך סטעדי ארבייט, נאכפרעגען זיך 252 ארעלייד וועסט.

17—8—11470

פערלאנגט מיידלאך אדער באָיס צו באיס בלומער־פענטס, סטעדי ארבייט און גוטע ווייזדזשעס, ארבייט נור 5 טעג א וואָך. נאכפרעגען אין 18 באלדווין סט.

434—11—7—10

פארלאנגט א פארטנער צו א קעפ מאנופעקטשורינג, א גוט איינגעטריעטע ביזנעס, א גוטען טשאנס פאר דעם ריכטי־גען מאן, מוז זיין עקספיריענסד אדער עפעקץ צו זיין א טרעווולער. נאכפרעגען זיך קראון קעפ, קאמפ. 358 ספדיינא עוו.

17—8—11492—13

פארלאנגט עקספיריענסד פיניישערס אין האנד נייערס ביי ליידיס סוטס דאמינ־יאן קלאק קא. 62-50 באטהערסט סט.

פארלאנגט עקספיריענסד אונטער פרעסערס ביי ליידיס סוטס דאמיניאן קלאוק קא. 62-50 באטהערסט סט.

פארלאנגט שניידערס ביי ליידיס סוטס דאמיניאן קלאוק קא, 62—50באטהערסט סט.

16—8—576

די דזשאנקשאנען שולן זוכט א הזן אויף די ימים נוראים

זיך ווענדען - נאך 7 א זייגער אין אבענד אין 110 מאראי סטריט

21—8—523

שטריקערס פארלאנגט וואס קענען ארבייטען אויף גראסער מאשינען סטעדי ארבייט נאכפרעגען דאמיניאן נייטינג מילס 1992 דאנדעס סט. טעלעפאן, דזש. 2609

20—8—11518

פארלאנגט איין גוטען מאן צו פאר סייפען שיף נאכפרעגען האדיס 121 קווין סטריט וועסט

16—8—11511

פארלאנגט א מיידעל פון איין ארעג טלוכע פאמיליע צו ארבייטען אין איין סטאר נאכפרעגען דוואדקין בריידער 145 סט. פעטראק סט.

16—8—1510

פארלאנגט א באי מיט א בייסיקעל פאר מעסעדזשעס גוטע בעלעגענהייט צו לערנען א טרייד אין א קורצע צייט פרע גען מ. דזשייקאבס 499 עדלייד סט. וועסט

16—8—550

פארלאנגט בארדערס פיר איין זומער פלאץ גוטע ביידינג פרישע מילך און איי־ער און-גוטע פישינג. מארהעיז אנטעריא :אכפרעגען 18 גרייגלדזש עוו. אין אוועגד 5,30 ביז 8

20—8—11519

„איך שמחות אזן אנטטרה אטונגען"

ברכת מז'ט

ביי די תנאים פון ה. גאלדבערג מיט עטא ווייזער אין די הויז פון חתנ'ס ברו דער יחיאל גאלדבערג וואו הרב ר'י נאר ראן האט געשריבען די תנאים אין געזא מעלט געוואָרען 10,65 פאר ח'ת.

מיר ווינשען חתן כלה און מחותנים מז'ט, און בעראנקען בעזונדער מר. ה. עפשטיין פאר זיין איבערגעבענהייט צו ח''ת ביי יעדער געלעגענהייט.

ל. לעווענסקי פרעזידענט

מרדכי אטער סעק.

— 11526

אורין

אויספל־סונגען

קוירט אין

24 שטונדען

יעדע פיעל האט דעם נאמען

MIDY

SANTAL CAPSULES MIDY

הויט זיך פאר נאכנאמאלט

וועו איהר ענפערט אן ארדער טייזמענט דערמאנט דעם „אידישען זשורנאל"

וויטטע קומם אן

א ראמאן פון אמעריקאניש־אידישען לעבען פון עליאס טאבענקין

אידיש . פון

ערא

(אכצינסטע פארזעצונג)

דורך דער נאכט האט זיך דער בוך פאלשטענדיג אויספארמירט אין זיין גע־דאנק. מעהר ווי אימער איז ער יעצט איבערצייגט געווען, אז דער אויסוואהל פון די אידען און סיטואציע איז געווען א גוטער. אין דער פריה האט נאך אלעס גערעגנט. אין זיך האט דער אויוועז וויעדער געברענט און דאס ברענענדע כאסנע האלץ האט געווירפן ווי א באל זאם אויף זיינע נערוען. נאך פריה־שטיק האט ער זיך צוריקגעזעצט צו דער שרייב מאשין. זיין פאטער האט גע־נעגד קראפט האט ווייזט אויס זיך ניט אבגעשטעלט פאר אזעלכע קליינינקייטען ווי זכרונות פון געשטארבענע.

א בענקשאפט צו דער שטאדט, צו דער רעראקציע אטמאספערע, א היימוועה נאך דעם געדרוקטען ווארט, האט אויהם, יעצט אפט ארומגענומען, און דיעזע בענקשאפט איז געווארען שטארקער, ווען דאס בוך האט זיך דערגעהענטערט צום סוף. אין דער ערשטער וואך פון יאנואר איז עס געגעבען געווארען.

אהלן האט שלום געמאכט מיט דעם גע־דאנק וועגען זיין זוהנס צוריקפאהרען קיין יארק, ער האט אבער פארגעשלאגען, אז געווארען דורכגעדרונגען מיט אידעען און בילדער. אפיזאדען און קאפיטלאך האבען זיך יעצט אין זיין מח אנגעקליבען איינס אויף דאס אנדערע, און נאר איין וועג איז געווען ווי אזוי צו בעפרייען זיין נערווען־אנגעשטרענגונגען — אנצו־שרייבען דיעזע געדאנקען, בילדער און עפיזאדען אויף פאפיער. אזוי האט ער געשריבען פריהמארגען נאך פריהמארגען אהרן האט פערלאנגט אז ער זאל זיך צו ריקהאלטען פון צו שרייבען אין די נאכ־מיטאגס — ווייל ער איז געקומען אנצו רוהען זיך, געזונד צו ווערען.

אז דער ערשטער שניי איז אויסגעפאל־לען, עטליכע טעג פאר „טהענקס גיווינג" האט וויטע „געגומען איכוועקטאר איבער זיין בוך. ער האט אויסגעפונען אז עס איז שוין מעהר ווי צוויי דריטעל פארטיג. עס איז געווען דאמאלס, ווען ער האט זיך ערלויבט צו איבעראשען גרייווסען, מיט וועמען ער האט רעגולאר קארעספאנ־דירט, מיט דער נייעס, אז ער ארבייט אויף א זאך. גרייווס ענטפער איז אנ־געקומען ווארט און מיט ענטהוזיאזם. ער האפט אז וויטטע וועט שוין באלד זיין פאלשטענדיג געזונד. ער דארף צוריק קומען קיין ניו יארק אזוי שנעל ווי זיין געזונד וועט עס ערלויבען.

עמיל אין שוין געווען פאלשטענדיג געזונד. פיעלע פון זיינע וועהטאגען און שמעריצען פון עטליכע חדשים פריהער זיי־נען יעצט געווען בלויז כיט קלאהרע זכרונות. צייטענווייז האט ער זיך גע־וואונדערט ווי אזוי א מענש קען אזוי לייכט פערגעסען די געפיהלען פון שמערצען און אונבעקוועמליכקייט, וועלכע האבען איהם עטוואס פריהער געהאלטען אין זייער צוים. אבער די בענייטע ווי נעגד קראפט האט ווייזט אויס זיך ניט אבגעשטעלט פאר אזעלכע קליינינקייטען ווי זכרונות פון געשטארבענע.

א בענקשאפט צו דער שטאדט, צו דער רעראקציע אטמאספערע, א היימוועה נאך דעם געדרוקטען ווארט, האט אויהם, יעצט אפט ארומגענומען, און דיעזע בענקשאפט איז געווארען שטארקער, ווען דאס בוך האט זיך דערגעהענטערט צום סוף. אין דער ערשטער וואך פון יאנואר איז עס געגעבען געווארען.

אהלן האט שלום געמאכט מיט דעם גע־דאנק וועגען זיין זוהנס צוריקפאהרען קיין יארק, ער האט אבער פארגעשלאגען, אז געווארען דורכגעדרונגען מיט אידעען און בילדער. ביז אהער האט אהרן וויטטע גע־פלעגט זיין זוהן, און ער האט יעצט גע־וואלט א צוויי חדשים, צו קוקען אויף איהם, און פערענינען האבען פון זיין אב וועזענהייט. וועלכע אין יאנואר, ווען זיי וועל־לען זיך נאך אמאהל בעגעגענען?

די לעצטע וואך אין מערץ האט וויטטע ערהאלטען א טעלעגראמע פון גרייווס. גרייווס איז געבעטען געווארען פון דעם „לידער" אנצוגעהמען דארטען א שטעלע אלס נאכט־רעדאקטאר, אין א פאלשטענ־דיגע ענדערונג האט געדארפט פארקומען אינ'ם פארזאנאל. פאן ביזווער, דער חויפט־רעדאקטאר, האט געזאגט אן איי־בערשריבער. ער קען זעהען אז וויטטע זאל בעקומען די שטעלע, וויל ער עס? ער האט א וואך צוים צו קומען. וויטטע האט דעם זעלבען טאג טעלעגראפירט אז ער נעהמט עס אן.

אויף פרייטאג אבענד האט קלארא אראנזשירט א פאמיליען־מאהלצייט. הענ־רי, זיין פרוי און קינדער זיינען געקומען. אלעסק שטיין איז געווען צו בעגריטען דיי־נערטער מיט פרוכטען און גרייענצייג און זייער איבערגעבעגען ארבייט ברענגט איצט גוטע רעזולטאטען. אבער איצט איז פאר האן א פיעל גרעסערע פראבלעמע צו לע־זען אין דאס איז, ווי אזוי צו עפרהי־טען דאס די פרוכטען זאלען ניט איבער געפיהרט ווערען.

אין די דערפער ארבייטען אלע פרייען אויף די נערטנער און פערפאקטן די פרוכ־טען און גרייענצייג אין באקסעס און באר־טעלס און זיי פרעזערוויירען דאס כדי אז עס זאל קענען שטעהען אויף די ווינטער מאנאטען, אבער די שטאדטישע פריי־טהוט דאס ניט. די פערשיעדענע פרויען אינסטיטוציעס שיקען ארויס בולעטינס צו די פרויען פון די פארמס אנווייזענדיג די לייכטסטע מעטאדען, ווי אזוי צו פרעזער־ווירען די פרוכטען און גרייענצייג. אבער די שטאדטישע פריי קימערט זיך זעהר ווענ־יג וועגען דעם. כדי אז די שטאדטי־שע פריי זאל אויך קריגען די דאזיגע בור־לעטינס איז בלויז נויטיג צו פערלאנ־גען פונם דעפארטמענט פון אגריקולטור און עס וועט ציגעשיקט ווערען געדרוקטע פארלען אנווייזענדיג

THE DAILY HEBREW JOURNAL

I. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967

SUBSCRIPTION RATES: $4.00 PER YEAR
SINGLE COPY 2c.

Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

ליעדז און וואס ווייטער

אונטער דעם קאפ „אידען אין לאנדאן פאר א ראסען מלחמה" האט די נעכטיגע „מייל ענד עמפייר", אבגעדרוקט פאלגענדע טעלעגראמע:

לאנדאן, אייגוסט 13.

אין־מיטן לאנדאן שנטוויקעלט זיך א ראסען־קריעג, וועלכער פערשפרעכט צו זיין אזוי ביטער ווי דאס וואס איז לעצטענס פאר־נעקומען אין איסט סט. לואיס, אילינאי. די איסט סייד פון דער וועלטס גרעסטער שטאדט איז נעריבט בעזעצט מיט רוסישע אידען, וועלכע האבען זיך ענטזאנט אדער אנצושליסען זיך אין דער ענגלישער ארמיי, אדער אהיימצופאהרען קיין פעטראגראד דארטען דיענען. זיי זענען אין שלעכטע בעציהונגען מיט די לאנדאנער, און די שלעכטע נעפיהלען האבען לעצטענס אנגענומען א נעפעהרליכע ווענדונג.

זייט עס איז פערעפענטליכט געווארען דער אבמאך צווישען דער ענגלישער און רוסישער רעגierונג, זענען שטארק געוואקסען די פאדערונגען וועגען איסריינינגען די רוסישע אידען אין לאנדאן, די רעגierונגען האבען בעשלאסען אז אלע ענגלענדער אין רוסלאנד און אלע רוסען אין ענגלאנד זאלען האבען דעם אויסוואהל צווישען אנ־שליסען זיך אין דער ארמיי אין דעם אראפטרטען לאנד אדער אהיימ־צוקעהרען זיך אין זייער געבורטס־לאנד. אבוואהל דיעזער מיטעל ווערט געציעלט מעהרסטענס גענען רוסען אויף ענגלישער טעריטאריע. וועט עס אויך אריינהרען א גייסע צאהל ענגלענדער, וועלכע האלטען זיך אויף אין דעם מזרח לאנד.

די אידען אין ענגלאנד האבען געענטפערט גאנץ נים דעם רוף צו געוועהר, און פיעלע פון אידישער אבשטאמונג זענען דעקאריירט געווארען. דאך האבען די רוסישע אידען באנגעזעצט זייערע געשעפ־טען אין איסט־לאנדאן, טראץ אלע בעמיהונגען אנצוהאלטען זיי אין מחאמי. די מענשען הייבען זיי אן צו סטראשען. מענשען וועלכע האבען פריהער געראט אין דיעזען שטאדט־טהיל קיינע קראמען, און וועלכע האבען זיך אנגעשלאסען אין דער ארמיי, קענען קוים ער־וואהרען וועגען אז זיי זאלען אנגעהאלטען אהן פראטעסט די נייצינ־קייט. מיט וועלכער די אידען נעהמען צו זייערע פריהערדיגע געשעפ־טען. יעצט אז די בעאמטע האבען די מאכט ארויסצורופען דיעזע „שווערערס", וועלען זיי דאר־פען האנדלען שנעל, צו פערהיטען דער מאנסטראציעס.

די פראגע איז יעצט די אידען געשטעלט געווארען אפען, אבער זיי ווארטען ביז וואנען מען וועט זיי צווינגען צו א בעשלוס.

די מלחמה האט זיי געבראכט גוואלדיגע „פראספעריטי", אבער זיי ווילען נים אנערקענען זייערע פליכטען צו דער געמיינדע, וועלכע איז געווען נים צו זיי.

א שפאציר דורך דער איסט ענד איז גענוג צו איבערצייגען איינעם, אז די ענגלענדער ווארטען אויף שנעלער האנדלונג. די רוסי־שע אידען קענען נים ערוואַרטען קיין ווייטערע בעטראכטונג פון א רע־גierונג, „וואס איז געווען צו זיי מעהר ווי מילד, און אורטהיי־לענדיג פון די סענטימענטען, ווייסען זיי, אז זייערע טעג אין ענ־לאנד זענען געצעהלט. עס וועט זיין אדער קהאקי אדער א בילעט קיין פעטראגראד.

ווען עס וואלט היינט א צייט געווען פון לאגישע ענטפערס, וואלט מען דיעזע אלע בעשולדיגונגען גאנץ לייכט געקענט ענטפערען. אזוי וואלט מען געקענט גאנץ לייכט אנצייגען וועגען דער גיואלדיגער אידישער „פראס־פעריטי", און די ריעזיגע מלחמה־פראפיטען. „וואס די אלע וועלכע שטעהן אן דער שפיצע פון דער רעגierונג און געזעלשאפט מאכען. מען וואלט למשל געקענט דערמאהנען די פאקטען, „וועלכע האנאריבל באפער, ענג־לאנדס אויסערען מיניסטער האט לעצטע וואך פערבייגעהענד דערמאהנט אינ'ס ענגלישען פארלאמענט וועגען די גרויסע פראפיטען אין דער שיפס־כוי אינדוסטריע, רעדענדיג פון איינגענער ערפאהרונג. מיר לעבען אבער אין א צייט, „ווען לאניק און איבערצייגונג האט אויפגעהערט. עס הערשט אין דער „מאב", און נאר „מאב" ארגומענטען גילטען, און די לאגע איז דארום זעהר טרויעריג.

די ענגלישע אידען, וועלכע האבען אפילו ליים אפיציעלע ציפערען געגעבען פיעל מעהר סאלדאטען ווי פיעל זיי האבען געדארפט, האבען שוין געהאט אויף זיך א ליעדז, און יעצט געפינען זיי זיך ווידער פאר א וואול־קאן.

ליעדז — און וואס ווייטער?

ווער קען היינט דעם ענטפער געבען אויף דעם, און דאס קומט פאר אין 1917 אין דער פרייער ענגלאנד.

דעם פאפסט פריסדענס פארשלאג

פאפסט בענעדיקטס פריעדענס־פארשלאג האט בעגעגענט א קאלט־קייט אי אין די לענדער פון די אלייאירטע און אי אין די לענדער פון די צענטראל מעכטע. וואס דאס ציינט אן איבערגיגען מאהל, אז די צייט פאר פריעדען איז נאך נים רייף לייט די בעגריעפען פון די קריעגערישע פעלקער.

וואס דער וואטיקאן נאך געשפיעלט יענע ראליע וואס אמאהל, וואלט מען זיך אין אלע לענדער געמזוט רעכנען מיט אזא פארשלאג, זע־נען אבער היינט שוין די מעהרסטע לענדער אדער פראטעסטאנטיש, און אין אפילו די נאך קאטוילישע לענדער. האט דער פאפסט א קנאפע דעה.

קען דען דארום א פריעדענס־פארשלאג פון דארטען האבען א ווירי־קונג וכפרה ווען עס ענטשפרעכט נים די מיינונגען פון קיין איין צד.

קאמישאנער בראנלאו פון וואשינג־טאן א קריסט איבער'ן ציוניזם

פון דר. ראבערט קאץ

(ספעציעלע קארעספאנדענץ פון וואשינגטאן)

מיט צוויי יאהר צוריק האט די שטאדט וואשינגטאן, די אידישע אזוי נוט ווי די נים־אידישע בירגער, פער־בעטען מר. לואיס ד. בראנדייס, דער איצטיגער ריכטער פון דעם סופרים קאורט צו קומען אהער און רעדען איבער ציו־ניזם. „ענער אוועגד, ווען בראנדייס האט געהאלטען זיין בערימטע רעדע, א קלאסישע דיסערטאציע איבער דיעזע קען פון דעם אידישען נאציאנאליזם, איז געווען א האלבען יום טוב אין שטאדט. עס האט גערוישט און געיובעלט אומעטום, און ציוניזם איז געווען דאס שלאג־וואָרט אין אמעריקאס הויפט־שטאדט. יענע רעדע איז נאכהער אבגעדרוקט געווא־רען אין דעם גרויסען ענגלישען מאגאזין אין גיי יארק „הדי אינדעפענדענט", און איז נאכדעם איבערגעדרוקט געווארען אין א סעפציעלער אויסגאבע פון דער ציו־ניסטישער פעדעראציע.

אין די שטאדט וואשינגטאן אלס א בעזונדערע מוניסיפאליטעט, אז די פע־דעראלע רעגierונג וואס פונקציאנירט אין דיעזער „העפיטעל", האבען ביידע, די־רעקט און אינדירעקט, אנטייל גענומען אין דיעזער היסטאָרישער אויפנאהמע פון בראנדייס און זיין ארויסברענגען די ציוניסטישע פראגע אויף דעם טאגעס אָרדנונג אין שטאדט. די רעדע איז גע־האלטען געווארען אין דעם האלב־אפי־ציעלען האל פון „די טעכטער פון דער אמעריקאנער רעוואלוציאן". דיעזער האל וואס איז אויסגעבייעט און אויסגעהאל־טען פון דער סאמע סמעטגע פון דער אמע־ריקאנער אריסטאקראטיע, ווערט בענוצט נור אין זעהר וויכטיגע שטאאטס־רעגי־רונגס־און דיפלאמאטישע אנגעלעגענ־היימען. פרעזידענט ווילסאן אליין דערס־וואָרט אמאל, דיפלאמאטען קומען זיך־ערט צוזאמען, און שטאאטס־פראבלע־מען ווערען דארט אויפגענומען. מיט דע־ם־ווייבניש צו בענוצען דיעזען האל, וואס־ד „טעכטער פון דער אמעריקאנער רע־וואָלוציאן" האבען גענעבען בראנדייסן ברייו פון הוצאות, האט די רעגierונג אינ־זיידעקט געציינט ווי זי האלט פון דיעזער ווערזאמלונג. די שטאדט וואשינגטאן אליין האט אפיציעל בעגריסט בראנדייס'ן דורך דער רעדע פון קאמישאנער בראנלאו איינער פון די דריי רעגierער פון שטאדט. וואשינגטאן ווערט געפיהרט נים פון איין מעיאר, נור פון א קאמישאן פון דריי פ־ערזאָנען, און לואיס בראנלאו איז איינער פון זיי. אלזו האט דיעזער „דריטעל־מ־ניאר" בעגריסט די ציוניסטען מיט דעם נאמען פון דער „קעפיטעל".

דורך א געלעגענהייט האב איך אויס־געפונען אז דיעזער קאמישאנער בראנלאו א קריסט, אן אמעריקאנער וועמעס אור־טהערען זיינען אהער געקומען אויף דער „מעי־פלאוער", אז דיעזער קריסט ערט פון ציוניזם וועגן ער האט נור א עקענענהייט. נאך מעהר, עס טרעפט־ך אז וועגן דיעזער קאמישאנער ווערט אבעטען צו האלטען א רעדע פאר א ווערזאמלונג פון גאלע קריסטען, שעהמט־ניר זיך גאר נים זיי צו דערמאהנען און נרקלערען, אז עס איז דא אזא זאך ווי אידישער נאציאנאליזם אויף דער וועלט, אז ציוניזם וועט זיין גוט אי פאר אידען אי פאר קריסטען, אז עס איז די פליכט פון די גוים זעהן ארויסצוהעלפען אונזער פאלק אין זייער שטרייט צו דערלאנגען אונזער אונזער נאציאנאלען חלום. איך האב דא־רום בעשלאסען זיך צו זעהן מיט מר. בראנלאו און אויסגעפינען וואס ער האט צו זאגען וועגען דיעזען ענין. איהר מוזט נים פערגעסען עס איז א צייט מלחמה־צייטען, יעדער איינער אין וואשינג־טאן איז „ביזי" מיט מלחמה, עס איז נישט קיין צייט נים צו רעדען פון לומות און טהעאריעס, און בראנלאו איז נאטירליך אויך דערמיט פערנומען. און דאך, האט דער קאמישאנער אוועק־געלענט הכל באשר לכל, געסטאפט אלע געשעפטען זיינע און זיך פערנומען מיט דיעזע צו דיסקוטירען און רעדען איבער ציו־ניזם און דער ציוניסטישער פראגע.

ער האט אנגעפאנגען:

„איך דארף אייך, א אידען, ניט נרקלערהען וואס איך מיין אונטער ציו־ניזם. „חלואי וואלטען די גוים אזוי אלעס געוואוסט וואלט פון דעם אידישען נאר־ציאנאליזם געהאלטען פרעהליכער. איך פערשטעה אז ציוניזם פערלאנגט ניט, אז אלע אידען זאלען געהן קיין ציון, און וועט ניט צווינגען אפילו קיין איינציגען אידען אהין אריבערצומיגען, אויב ער וועט ניט וועלען. איך ווייס, אז עס וועט זיין פאר דער בעסטער גייסטליכער און מאטעריעלער ענטוויקלונג פון דעם אידישען פאלק וועגן עס וואלט געהאט איין פלאץ וואו זיי וואלטען פריי געקענט ענט־וויקלען זייערע פעהיגקייטען, און מיסי־אנען זיי זיי פערשטעהען. עס וואלט גע־ווען אן אמת'ער פערדיענסט פאר דער גאנצער וועלט, אזוי נוט ווי פאר דעם אידישען פאלק. איך בין זיכער, אז די איבעריגע פעלקער וואלטען גאר אנדערש געסוקט אויף אייך, מיט מעהר רעס־פעקט, מיט מעהר אכשיי, ווען עמיצער וואלט פאר אייער קרייוודע זיך געקענט אינשטעלען אין א פעראנטוואָרטליכער אָרט. נאך מיין מיינונג איז ציוניזם דער איינציגער, גרויסער מיטעל וואס וואלט די אזוי גערופענע אידישע פראגע געלייזט".

דא איז דער קאמישאנער איבערגעשלאגען דורך זיין סעפרעטער וואס איז אריינגעקומען איהם פרעגען עפעס וועגען אדמיניסטראטיווע פראגען פון וואשינגטאן. אבער באלד האט מר. בראנלאו פארטגעזעצט:

„עס איז צו בעדויערען וואס ביי אייך צווישען די אידען אליין, זייגען איבער דיעזער פראגע דא חלוקי דעזעת אין עס איז נאך מעהר צום בעדויערען וואס גראדע די רייכע אייערע, די איינ־פלוסרייכע ברידער אין אייער מיטען, די אזוי־ גערופענע דייטשע אידען און טעמ־פעל־אידען, אז דיעזע, וואס וואלטען די בעוועגונג געקענט העלפען אויף פיע־ערע אופנים, אז דיעזע, זאג איך, זאל־לען אין דער גרעסטער טהייל זיך אב־שאקלען פון אזא נאבעלער בעוועגונג, און א סך פעלע זי אפילו בעשטרייטען. איך וויל זיך מיט זיי אין קיין דיסקוסיעס ניט אריינלאזען דאס איז נים מיין אויפ־גאבע, אבער אנך קען פשוט ניט פער־שטעהן אויף וואס זיי, קינדער פון ישראל, קענען לאגיש און עטהיש באזי־רען זייער נענגערשאפט צום ציוניסטישען פראגען. עס פרעהט מיר אבער דא בע־מערקונג, אז דער געדאנק הויבט אן אריינ־צודרינגען אויף אין יענע קרייזען, און כפעציעל זייט דזשאסטיס בראנדייס איז אזוי שטארק און אפען ארויסגעקומען פאר דעם ציוניזם. לאמיר האפען אז דיעזע בעוועגונג וועט נאך וואקסען און וואק־סען".

איך האב זיך נאכגעפרעגט ביים קאָ־מישאנער ווי אזוי עס איז געקומען דער צו אז ער זאל ווערען א ציוניסט. דארויף האט ער געענטפערט:

„איך קען זיך אקוראט נים דערמאה־נען ווען און ווי אזוי איך בין געווארען אן אנהענגער פון דעם אידישען נאציאנ־אליזם. איך גלויב אז מיט פיעל יאהר צוריק האב איך זיך דערפון הערוואוסט דורך מיינע אידישע פריינדע און קינדער־נאטי. אין ספעציעל דורך עטליכע רעדעס פון דער שריפטען פון דר. סטיפען ווייז. אבער דער גרעסטער שטוס אין מיין גע־דאנק פאר דעם ציוניזם האב איך געס־ראגען צוריק מיט ניין יאהר ווען איך האב בעזוכט פאלעסטינא, אויף מיין רייזען איבער דער וועלט. דארט האב איך זיך א לאנגע צייט אבגעשטעלט אין די אידישע קאלאניעס. און ספעציעל אין זכרון יעקב, ראשון לציון, און איינינגע קאלאניעס ארום יפו, וועמעס געשען איך קען זיך אצינד ניט דערמאהנען. איך האב זיך פשוט ניט געקענט אבוואונדערען פון דעם ערפאלג פון די אידישע קאלאניעס.

פון דעם אימונגרא־ציאן סיסטעם, פון דעם שלום ישלוה וואס הערשט דארט, פון דער שעהנקייט פון דער נאנצער אידעע. איך האב דארט בערעדט מיט א סך מענשען, זיך אינ־טערעסירט אין אלעס, און ווען איך האב נעראפט אבשאהרען האב איך געפיהלט אז איך בין א „נעכאפטער", אז דער ציו־ניזם האט מיר ארום גענומען. און פון האמאלס און פאלס איך די בעוועגונג אז יעדער געלעגענהייט און נעהם אין איהר אזא אינטערעס ווי די אומשטענדען קענען מיר נור ערלויבען".

מיר האבען זיך צוגעדעט וועגען די בעריכטען פון א אידישען שטאאט נאך דער מלחמה. קאמישאנער בראנלאו איז זעהר ענטהוזיאסטיש איבער דיעזען פלאן; צווישען אנדערעס האט ער זיך אויסגע־שפראכען:

„עס איז אין מיין געדאנק קיין שום צווייפעל, אז היסטאָריש און מיט רעכט דארף נאך דיעזער מלחמה, ווען די לאנד־קארטע וועט געענדערט ווערען, ברענגען א לעזונג צו דער אידישער פראגע. איך גלויב זיכער, אז אונזער רעפובליק וועט מיט אלע מעגליכקייטען אונטערשטיצען א פארשלאג צו גרינדען א אידען שטאאט אין ארץ ישראל. און איך קען ניט אייג־נען קיין שום אורואכע ווארום די איבע־יגע „עלייס" זאלען דערצו ניט צוש־טימען. איין זאך איז זיכער, און דאס איז, אז נאך קיינמאל אין דער געשיכטע האבען די אידען ניט געהאט אזא אויסגע־צייכענטען שאנס און קלאהרע געלעגענ־הייט צו רעאליזירען דיעזען אלטען אידי־שען היסטאָרישען קערלאנג. עס איז מיין אויפריכטיגע האפנונג און מיין שטארקער פערלאנג, אז מיט דעם קומען פון שלום אויף דער וועלט זאל אויך קומען די גאולה צום אידישען פאלק. איך פיהל, אז דאס איז ניט נור מיין האפנונג, נור אויך די האפנונג פון א סך ניט־אידען דא אין אמעריקא אזוי נוט ווי אין דער איבעריג־גער וועלט".

אין דעם גאנ[illegible]עם אינטערוויו האט קאמישאנער בראנלאו ארויסגעוויזען א סך בעקאנטשאפט מיט אידישע פראגען בלעטען און אידישע פראגען.

אויף דער וועג צו אנארכיע

פון לעא קעניג

אלע סאציאלע טהעאריעס זיינען גע־פרובט און געמאסטען געווארען אין דעם לויף פון דער איצטיגער קריעג. פערשיעדע־נע געזעלשאפטליכע גרופען האבען גע־זוכט און זוכען נאך ער הייום דעם אמת'ן וועג צו פרידען און קענען איהם ניט גע־פינען.

דעם שרעקליכען פערפאלנטערטען קניפ־פון די געגנערישע פעלקער אינטערעסען האט קיינער נאך ניט אויפגעבונדען כאטש עס איז געפרובט געווארען מיט אלערליי מיטלען און סיסטעמען דורך פערשיעדענע פון די דאמינירענדע פאר־טייען.

א זיעגרייכען שלום האבען געוואלט ברענגען די פערשיעדענע מיליטאריסטי־שע קאסטעס אויף די שלאכט פעלדער און דער געאונשטער ענטגילטיגער זיעג. וויל אלץ ניט קומען, טראץ דעם וואס מיליאָ־נען יונגע לעבענס זיינען פערגיכטעט גע־וואָרען.

וועג צו פרידען האט געזוכט צו גע־פינען דער האלב פערפוילטער אייראָפע אישער אריסטאקראטיזם. נאך דער מלחמה, מיין איך, ווען וועלען פערעפענט ליכט ווערען די אלע געהיימע דאקומענ־טען, וועלכע וועלען קלאהר בעוויזען די פערפלאנטערטע הויף איגטריגען אויף דעם וועג צו שלום.

און אויף די נאבעלע סעפעראטען שלום מאכער, זיינען מיאוס דורכגעפאלען. א דאנק דער גרויסער רוסישער רעוואָלוציע שווארען צו מאגען אן עגדע מיט דער קא־פיטאליסטיש אימפעריאליסטישער רעגי־רונג.

מיר האבען געוואלט מאכען פאר א מיניסטער אונזערען א מענשען, טהאוא־יישטש סעמיאן, האט ער אבער זיך איינ־געשפארט

„איך בין ניט קיין גראמאטנער", און אזוי — צו שווער — א שאדען, ער וואלט זיך געפאסט.

— די שטאדט, אייער פעטראגראדער געפעלט מיר עפעס אויך ניט. א בורזשו־אזנע שטאדט. מען טראגט קראכמא־ליעטע קאלנערלאך, אבשאפען די מאדע! מיר קענען עס מאכען איינס און אלץ מעהר ניט די מענשעוויקעס און די עס ער'ען וועלען אפשר פראפעסטירען, מא כען א טומעל.

מיר געפעהלט נים די רעוואלוציע, פון אריבער אזא לאנגע צייט און עס איז נאך ניטא קיין, סיקן פון א סאציאליסטישע אדרענג. מיין מיינונג איז אזוי דריי טעג אויף א קאנסטיטוציע, א ווף א רע־פובליק, און אויף שבת דארף שוין זיין פארטיג צום צומעשטען א סאציאליסטי־שע אדרענג!

מען האט זיך גענומען זוכען א קוואר־טיר.

אבער אהן קיין שום בורזשואזנע צאע־קעס אינזוועניג!

אפשר מארס־פעלד, טאווארישטש ליע־נין? אבער עס איז ניט מעבלירט...

— טויג ניט!

ווינטער פאלאץ?

— שמעקט מיט דעם אלטען רעזשים.

— דעם מארבעל פאלאץ?

— א בורזשואנער שטיין, מאקבעל.

עטריך האט מען בעשטימט קסע־שינסקאיא פאלאץ.

—קאנפעסקירט דעם פאלאץ פאר מיר!

צוגעפוצט פראלעטאריש אינזוועניג, איך דעם שלאף צימער אן אויסריפט:

„אכט שטונדען שלאף".

—נו, אצינד געפינט מיר א פארטיי וואס פאר א פנים האט עס — א ליעדער אהן א פארטיי?

— ניטא קיין פארטיי, די אלטע האבען אלעמען ארייגגעבאפט צו זיך.

— זוכט!

לענין איז ארויס אויף'ן באלקאן און אנ־געהויבען רערען. צוויי באלשעוויקעס האבען דערוויל ערגעץ דערטאפט א מענ־שעוויק, איהם געבראכט צו שלעפען און ענגויט הערען לענין'ען. ער האט זיך ד־ערסטען און פראטעסטירט. דערווייל איז געוואָרען א שטיקעל טומעל. עס האט זיך אנגעהויבען קלייבען און עולם. ליענין רעדט און רעדט פון פריהמאָרגען ביז אבענד. דער פלאץ איז געווארט טומעלדיג, לייטע פלעגען קומען יערען טאג א קוק טהאן אויף בייז וואונדער אויף ליענין. קומט זיך א סאלדאטעל, א דעזערטיר רוי־כערט א פאפיראס פון מאכארקע, הערט זי דצו א ווייל און נעהט זיך אוועק. קומט א אינגעלע פון א דערבייאינע קעי־מעל, עפענט אויף דאס מויל, סטארט שעט אויס די אויגען און הערט. א סאל־דאטקע קומט אויסצוגעפינען וואס הערט זיך אויף דער מלחמה. אמאהל קומט צו נעהן א סטודענט, נעהמען דאס ווארט, אמאהל א גימנאזיסטעל פון הויטען קלאס, דערווייל טומעלט זיך.

און לענין האלט אין איין רעדען פאר זיין פארטיי.

רען די געשעהנישען ווייל אלע דאקטרי־נעס און דאקטרינערען זיינען כמעט שיין ווי אויסגעשעפט און דעם צוטרויען פון פעלקער וועלען זיי שוין ניט האבען.

וועט דאס פיערטע יאהר מלחמה ניט אויסזעהען ווי א שיף אהן א רודער אויף די ברויזענדע טוואליעס פון דעם בלוטי־גען ים.

וועט דער ווילד שטורעמדיגער גייסט פון אנארכיע ניט אדומכאפען די גאנ־צע וועלט. וועט איין פייער ניט איינשלינ־גען דעם צווישיישן

עס זיינען שוין דא סימפטאמען וועלכע האגען עפעס נייעס אן, דאס ווילדעווען פון די עקסטרימיסטען אין רוסלאנד און די סטיכישע אונרוהען אין די פרייענעלי־שע לענדער טאר מען ניט בעטראכטען, מיין איך בלויז אלס איזאָלירטע און צו פעליגע ערשיינונגען, און וועט די מלחמה נאך לאנג אנגעהן וועלען זיי זיך צוזאמענ־טען און צושפרייטען אהן א ברעג.

די ברענגעס וועלכע האבען געצוימט אונזער לעבען אין א געוויסען ריטם אדער סימעטעריע, זיינען זיך צופאלען, דיא פערשיעדענע פארטייען און טהעאריעס וועלכע האבען געזאָלט געפינען א וועג צום שלום ווערען פון טאג צו טאג אהנ־מעכטיגער און הילפלאזער, צופלייצט זיך א ים ווען ער האט קיין צוימען ניט פאר זיך אין אלעמען מאסען געהען איבער צו אנארכיע — ווען זיי ווערען אן דעם צו־טרויען צו זיישדע פאלשע און אמת'ע פיהרער.

ווי לאנג דארף עס נאך נעהמען דיא לוידענדע מאסען זאלען פערצווייפעלט אוועקמאכען אויך זייערע סאציאליסטי־שע פיהרער.

דיר קרוגערישע נאציאנען מוזען הא־בען שלום אן זייערע פיהרער מיט זייע־רע מאטעריעלע אין נייסטיגע כלי זיין, קענען צו קיין שלום ניט קומען.

צו וואס קען האס ברענגען? דערצו נאך ביי אזא שרעקליכער נערוועזער ערשי־טערונג, ווי עס הערשט איצט און ביי־אזא גליינינגלטיגקייט צו בלוט און פער־ברעכען צו וועלבער די דריי יאהריגע קריעג האט די וועלט ערצויגען.

ווען די קולטורעלע און געשולטע וועגען צו שלום זיינען מיט בערג פערשטעלט וועט די נערוועזע קראנקע און טויט מיע־ע מענשהייט אויף א ווילדען כאאטישען שטיינער זיך רייסען צו שלום.

מיר שטעהען אויף'ן שוועל פון דעם פיערטען מלחמה יאהר — שטעהען מיר אויף אויף'ן שוועל פון א אלוועלטליכער אנארכיע?

א בעוואוסטער ציוניסט אלס מעיאר פון וואשינגטאן

וואשינגטאן: —

אין היגע פאליטישען קרייזען איז מען זיכער אז פרעזידענט ווילסאן וועט אפווינטען דעם בעוואוסטען ציוניסט מר. יוליוס פייזער אין דער פרעזידענט קאמי־שאן אף וואשינגטאן.

וואשינגטאן דיר הויפט־שטאדט פון די פעראייניגטע שטאאטען האט ניט קיין איינציגען מעיאר און זי ווערט רעגierט און אויסגעשריפט: „אכט שטונדען שלאף".

—נו, אצינד געפינט מיר א פארטיי וואס פאר א פנים האט עס — א ליעדער אהן א פארטיי?

— ניטא קיין פארטיי, די אלטע האבען אלעמען ארייגגעבאפט צו זיך.

— זוכט!

לענין איז ארויס אויף'ן באלקאן און אנ־געהויבען רערען. צוויי באלשעוויקעס האבען דערווייל ערגעץ דערטאפט א מענ־שעוויק, איהם געבראכט צו שלעפען און ענגויט הערען לענין'ען. ער האט זיך ד־ערסטען און פראטעסטירט. דערווייל איז געוואָרען א שטיקעל טומעל. עס האט זיך אנגעהויבען קלייבען און עולם. ליענין רעדט און רעדט פון פריהמאָרגען ביז אבענד. דער פלאץ איז געווארט טומעלדיג, לייטע פלעגען קומען יערען טאג א קוק טהאן אויף בייז וואונדער אויף ליענין. קומט זיך א סאלדאטעל, א דעזערטיר רוי־כערט א פאפיראס פון מאכארקע, הערט זי דצו א ווייל און נעהט זיך אוועק. קומט א אינגעלע פון א דערבייאינע קעי־מעל, עפענט אויף דאס מויל, סטארט שעט אויס די אויגען און הערט. א סאל־דאטקע קומט אויסצוגעפינען וואס הערט זיך אויף דער מלחמה. אמאהל קומט צו נעהן א סטודענט, נעהמען דאס ווארט, אמאהל א גימנאזיסטעל פון הויטען קלאס, דערווייל טומעלט זיך.

און לענין האלט אין איין רעדען פאר זיין פארטיי.

אזוי פראפעס־וואגאן האבען זיך גע־הערט פערשיעדענע שטימען:

—פערפלאמבירט. וואס קען דאר־טען זיין אינוועניג אפשר אמאל אויס רייסענדע שטאפען.

אפשר גאר א בהמה, — ארער א נסטר אמאהל...

מען האט אנגעהויבען בעטראכטען דעם וואגאן און מען האט געפונען א אויף שריפט: 'פארזיכטיג, א כאלשעוויק!' אויפגעפענט מיט ציטערנע הענד. לע־נין שטעקט ארויס דעם קאפ:

— וואו בין איך? נאך אין דייטש לאנד?

— ניין, שוין אין רוסלאנד.

— נו, מא פערפלאמבירט מיר און שיקט מיר אוועק קיין פעטראגראד.

— פלאמבירען? וואס, דיא צייט נער טהוען אייך וועה, טאווארישטש לע־נין?

— ניין, איך מיין א פערפלאמבירי־טען וואגאן. אזוי בין איך שוין איינגע־וואהנט. גאנץ דייטשלאנד אזוי דורך געפאהרען.

געקומען קיין פעטראגראד.

— עס, עס געפעהלט מיר ניט.

— וואס געפעלט אייך ניט. טאווא־רישטש?

—אלצדינג. אייער רעגierונג אין א בורזשואזנע.

צוויי באלשעוויקעס האבען איהם אב־געפיהרט אן א זייט און פייערליך גע־שווארען צו מאגען אן עגדע מיט דער קא־פיטאליסטיש אימפעריאליסטישער רעגי־רונג.

מיר האבען געוואלט מאכען פאר א מיניסטער אונזערען א מענשען, טאווא־רישטש סעמיאן, האט ער אבער זיך איינ־געשפארט

„איך בין ניט קיין גראמאטנער", און אזוי — צו שווער — א שאדען, ער וואלט זיך געפאסט.

— די שטאדט, אייער פעטראגראדער געפעלט מיר עפעס אויך ניט. א בורזשו־אזנע שטאדט. מען טראגט קראכמא־ליעטע קאלנערלאך, אבשאפען די מאדע! מיר קענען עס מאכען איינס און אלץ מעהר ניט די מענשעוויקעס און די עס ער'ען וועלען אפשר פראפעסטירען, מא כען א טומעל.

מיר געפעהלט נים די רעוואלוציע, פון אריבער אזא לאנגע צייט און עס איז נאך ניטא קיין, סיקן פון א סאציאליסטישע אדרענג. מיין מיינונג איז אזוי דריי טעג אויף א קאנסטיטוציע, א ווף א רע־פובליק, און אויף שבת דארף שוין זיין פארטיג צום צומעשטען א סאציאליסטי־שע אדרענג!

מען האט זיך גענומען זוכען א קוואר־טיר.

אבער אהן קיין שום בורזשואזנע צאע־קעס אינזוועניג!

אפשר מארס־פעלד, טאווארישטש ליע־נין? אבער עס איז ניט מעבלירט...

— טויג ניט!

ווינטער פאלאץ?

— שמעקט מיט דעם אלטען רעזשים.

— דעם מארבעל פאלאץ?

— א בורזשואנער שטיין, מאקבעל.

עטריך האט מען בעשטימט קסע־שינסקאיא פאלאץ.

—קאנפעסקירט דעם פאלאץ פאר מיר!

צוגעפוצט פראלעטאריש אינוועניג, איך דעם שלאף צימער אן אויסריפט:

„אכט שטונדען שלאף".

—נו, אצינד געפינט מיר א פארטיי וואס פאר א פנים האט עס — א ליעדער אהן א פארטיי?

— ניטא קיין פארטיי, די אלטע האבען אלעמען ארייגגעבאפט צו זיך.

— זוכט!

לענין איז ארויס אויף'ן באלקאן און אנ־געהויבען רערען. צוויי באלשעוויקעס האבען דערווייל ערגעץ דערטאפט א מענ־שעוויק, איהם געבראכט צו שלעפען און ענגויט הערען לענין'ען. ער האט זיך ד־ערסטען און פראטעסטירט. דערווייל איז געוואָרען א שטיקעל טומעל. עס האט זיך אנגעהויבען קלייבען און עולם. ליענין רעדט און רעדט פון פריהמאָרגען ביז אבענד. דער פלאץ איז געווארט טומעלדיג, לייטע פלעגען קומען יערען טאג א קוק טהאן אויף בייז וואונדער אויף ליענין. קומט זיך א סאלדאטעל, א דעזערטיר רוי־כערט א פאפיראס פון מאכארקע, הערט זי דצו א ווייל און נעהט זיך אוועק. קומט א אינגעלע פון א דערבייאינע קעי־מעל, עפענט אויף דאס מויל, סטארט שעט אויס די אויגען און הערט. א סאל־דאטקע קומט אויסצוגעפינען וואס הערט זיך אויף דער מלחמה. אמאהל קומט צו נעהן א סטודענט, נעהמען דאס ווארט, אמאהל א גימנאזיסטעל פון הויטען קלאס, דערווייל טומעלט זיך.

און לענין האלט אין איין רעדען פאר זיין פארטיי.

בעניז'ס פארטיי

פון ת. ק—ן

ארום פראפס־וואגאן האבען זיך גע־הערט פערשיעדענע שטימען:

—פערפלאמבירט. וואס קען דאר־טען זיין אינוועניג אפשר אמאל אויס רייסענדע שטאפען.

אפשר גאר א בהמה, — ארער א נסטר אמאהל...

מען האט אנגעהויבען בעטראכטען דעם וואגאן און מען האט געפונען א אויף שריפט: 'פארזיכטיג, א כאלשעוויק!' אויפגעפענט מיט ציטערנע הענד. לע־נין שטעקט ארויס דעם קאפ:

— וואו בין איך? נאך אין דייטש לאנד?

— ניין, שוין אין רוסלאנד.

— נו, מא פערפלאמבירט מיר און שיקט מיר אוועק קיין פעטראגראד.

— פלאמבירען? וואס, דיא צייט נער טהוען אייך וועה, טאווארישטש לע־נין?

— ניין, איך מיין א פערפלאמבירי־טען וואגאן. אזוי בין איך שוין איינגע־וואהנט. גאנץ דייטשלאנד אזוי דורך געפאהרען.

געקומען קיין פעטראגראד.

— עס, עס געפעהלט מיר ניט.

— וואס געפעלט אייך ניט. טאווא־רישטש?

—אלצדינג. אייער רעגierונג אין א בורזשואזנע.

צוויי באלשעוויקעס האבען איהם אב־געפיהרט אן א זייט און פייערליך גע־שווארען צו מאגען אן עגדע מיט דער קא־פיטאליסטיש אימפעריאליסטישער רעגי־רונג.

מיר האבען געוואלט מאכען פאר א מיניסטער אונזערען א מענשען, טאווא־רישטש סעמיאן, האט ער אבער זיך איינ־געשפארט

„איך בין ניט קיין גראמאטנער", און אזוי — צו שווער — א שאדען, ער וואלט זיך געפאסט.

— די שטאדט, אייער פעטראגראדער געפעלט מיר עפעס אויך ניט. א בורזשו־אזנע שטאדט. מען טראגט קראכמא־ליעטע קאלנערלאך, אבשאפען די מאדע! מיר קענען עס מאכען איינס און אלץ מעהר ניט די מענשעוויקעס און די עס ער'ען וועלען אפשר פראפעסטירען, מא כען א טומעל.

מיר געפעהלט נים די רעוואלוציע, פון אריבער אזא לאנגע צייט און עס איז נאך ניטא קיין, סיקן פון א סאציאליסטישע אדרענג. מיין מיינונג איז אזוי דריי טעג אויף א קאנסטיטוציע, א ווף א רע־פובליק, און אויף שבת דארף שוין זיין פארטיג צום צומעשטען א סאציאליסטי־שע אדרענג!

מען האט זיך גענומען זוכען א קוואר־טיר.

אבער אהן קיין שום בורזשואזנע צאע־קעס אינוועניג!

אפשר מארס־פעלד, טאווארישטש ליע־נין? אבער עס איז ניט מעבלירט...

— טויג ניט!

ווינטער פאלאץ?

— שמעקט מיט דעם אלטען רעזשים.

— דעם מארבעל פאלאץ?

— א בורזשואנער שטיין, מאקבעל.

עטריך האט מען בעשטימט קסע־שינסקאיא פאלאץ.

—קאנפעסקירט דעם פאלאץ פאר מיר!

צוגעפוצט פראלעטאריש אינוועניג, איך דעם שלאף צימער אן אויסריפט:

„אכט שטונדען שלאף

אזוי רייך אין פריש

זענען די קליינע בלעטלאך און די צארטע שפראצתגען וואס ווערען גע־ברויכט אין

„SALADA"

דאס א פיעל וועניגערע קוואליטעט איז נויטיג אויף צו קריגען דיזעלבע שטארקייט ווי עס איז נויטיג ווען מען געברויכט אלט פארשטויבטע טהעע, די עקאנאמיע קען מען גלייך זעהען — אין דאן האט איהר דאך דעם געשמאקען טעם.

איך פערלאנג א תירוץ!

כמעט ווי א פעליטאן

פון ח. ריים

איך האף, פאניע רעדאקטאר, דאס איהר וועט אויף מיר קיין פאראיבעל ניט האבען וואס איך געה אייך דריין א מוה מיט אזעלכע זאכען ווי יושר, מעגליכ־קייט, חית'אישקייט, בהמה'אישקייט פיש'אישקייט און ד ג., וואהרוס וואס קענט איהר טוהן מיט אזא איינעם וואס ווייסט ניט אבער וואס ווייל נעביך ווייסען? אט אזעלכער ווי דער, וואס ווערט דער־מאהנט אין דער הגדה דאכט זיך א „חם" הייסט ער. איהר נעדענקט דאך אוודאי אז איזעלכען איז א מצוה צו דערקלעהרען די אלע סודות ה'מענשהייט, צוליעב וואס מענשען זענען אמאהל געווען שקלאפען אין מצרים און ווי אזוי זיי זענען אויס־געלייזט געווארען, און אויך וואס פאר א גרויסען נאט מיר האבען אויף דיעזען וועלטעל, אט פון דעם „אויגען טיפ מענשען בין איך וואס זוך צו פערשטעהן די אלע זאכען וואס טהוען זיך ארום מיר אין מיינע ד' אמות. און זו אלדע „גוטע יאהרען, בין איך נאך געשטראפט מיט דעם דאזיגען וואס איהר רופט אן יושר, און נערעכטיגקייטס געפיהל. און וואס די מאדערניסטען, די דאזיגע „דעקא־דענטען", האבען נאר אויסגעטראכט א נייעם נאמען דערפאר, עפעס אזא מין מאדערנע ניט פערשטענדליכען נאמען וואס העלפט זיי ארויס צו פערשטעלען אלע זיי־ערע מעשים תועבות אבער פאר אזא פשיט'ן אופען ווי איך בין, איז גענוג דער אלטער נאמען „יושר".

אזא, וואס דאס, און אז באמען פון „יושר קום איך צו איך ניט חלילה מיט קין טענות, וואהרוס, ערשטענס דאר־האב איך צו'ן אייך און צווייטענס דאר־טען וואו עס האנדעלט זיך וועגען יושר איז דאך ניט שייך קיין טענות מיט פרע־טענזיעס, איך וויל נאר פשוט פרעגען א זאך וואס איך פערשטעה ניט און וואס איך וויל פערשטעהען.

איהר נעדענקט דאך אודאי דעם פסוק וואס אונזערע פערצייטיגע חכמים האבען נאך געוואגט „ולא הבריש למד" — די איהר זעהט איז דער נאנצער יושר אויף מיין זייט און מענט איהר אפילו ווי ניט האבען קיין חשק און צייט, וועט איהר דאך מיך מוזען אויסהערען און אפשר? אפשר וועט איהר נאך בעווייזען אזא חכמה דערקלעהרען א תירוץ אויף אזא מין פראגע וועלכע איך־בין זוכער, „באדערט" איצט א סך פון אייערע לעזער און איהר וועט נאך ווערען א בעריהמטהייט אויף דער נאנצער וועלט און אייער נאמען וועט פערשריעבען ווערען אין אלע ספרים און ביכער פון דער נאנצער וועלט אלס דער גרעסטער חכם פון היינטיגען דור.

איהר זענט דאך אוודאי שוין נייגע־ריג צו וויסען וואס איז דאס אזעלכעס מיין קשיה? יא פאניע רעדאקטאר, איך זעה איין, אלץ אין נאמען פון יושר, אז איהר זענט גערעכט און איך וועל טאקע צוטרעטען צום ענין. מיי פראגע איז נעמליך פאלגענדע:

ביים אנפאנג פון דער איצטיגער מלחמה, ווען די מענשען האבען נאך גע־קוקט אויף מלחמה ווי אויף א זאך וואס צושטערט און מאכט חרוב, סיי מענשליכ־כע לעבענס און סיי מענשליכע הארמאניע, האבען א סך מענשען, דוקא נאכיגע קלוגע אויך, געוואגט צו בעהויפטען דאס ביי היינטיגע צייטען, און איך דארף דאך אייך אוודאי ניט זאגען וואס איך מיין מיט דעם אויסדרוק „היינטיגע צייטען" עפעס א קליינינקייט, מיט אזא ענטווי קעלטער צווייפלוואצע, דיפלאמאטיע, מיט סאציאליסטישע אבגעארדענטע אין די פערשיעדענע פארלאמענטען פון דער וועלט, און ווער קען דען דאס אויסרעכ־נען די אלע זאכען מיט וועלט די היינטיגע צווייפלוואצע אונטערשיידעט זיך פון די פריהערדיגע צייטען? יא, האבען די אלע מענשען בעהויפטעט דאס די מלחמה קען מעהר ניט דויערען ווי, שוין דאס גרעסטע וואס מען האט געקאנט ערלייבען אפילו דעם גרעסטען פאנטאזיאר, איז געווען דריי חדשים, וואהרוס, וואס הייסט האבען די אלע קלוגע מענשען געפרעגט, מענשען וועלען „ביי היינטיגע צייטען" זיך אויסקוילענען איינער דעם צווייטען אהן א פארוואס און אהן א פארווען? אזא זאך איז ניט מעגליך, האבען אלע געטעה נעט, אז אויב שלאגען זיך דארף דאך עפעס זיין צוליעב וואס? און צו איז דען דאס וואס מען האט דערשאסען דעם עסטריי־כישען קרוינפריטץ, וועלכער איז געווען א גאנץ פלאטשינער, נאר ניט קיין אי־בעריגעס גרויסער חכם, א געניגענדע אורזאכע אז א וועלט מיט 45 מיליאן מענ־שען זאלען זיך אריינוואדרפען אין א פער־ניכטענדער מלחמה און מיליאנען טאטעס פון קינדער, זאלען געהרג'עט ווערען? אזא זאך האט טאקע ביי קיי־נעם ניט געלייגט אויפ'ן שכל, און ווי עס וויזט אויס האבען זיי געהאט דעכט אויך, והראיה, ווען איינער וואלט ביי היינטיגען טאג פרובירען מאכען דעם מינדעסטען פערזוך אויסצורעכענען אלע אורזאכען, און נאך א ראיה, איך קען מיך דערמאהנען דאס אפילו אונזערע כא־ציאליסטען וועלכע זענען געווען אונבע־רינגטע גענגער פון מלחמה, דערזעהענדיג דאס מענשען שעכטען זיך אויס איינער דעם צווייטען, און זיי זענען מאכטלאז עטוואס צו טהון האבען בערוהיגט זייער געוויסען מיט דעם וואס די איצטיגע מלחמה איז א גאנץ אנדערע ווי די מלחמות פון דער פארגאנגענהייט, וואס־רום אמאהל האט מען געהייסען געהען דעם פאלראס אין מלחמה און ער האט געמוזט געהען אהן א שום טענה. עס איז אויך ניט געווען זיין באבעס דאגה צו די דיפ־לאמאטען האבען געהאט אורזאכען צו־ליעב וואס צו שלאגען זיך אדער ניט, אבער היינט, האט מען געטענה'עט איז שוין אנדערש. ניטא אזא מין „סאמא־דערזשאווער", מען מוז זאגען אן אור־זאכע דער ארמיי צוליעב וואס מען שלאגט זיך און אזוי איז שוין אין דער סאציא־ליסטישער היסטאריע פערשריעבען גע־וואהרן די איצטיגע מלחמה אלס די „מלחמה פון אן אורזאכע" און אט זעהען מיר־דאך טאקע בעשיינפערליך ווי די ענג־לענדער שלאגען זיך צו בעפרייען די בעל־נער, די פראנצייזען צוליעב אפנעהמען עלזאס לאטארינגען, די רוסען כדי אויס־צולעזען די פערשקלאפטע רוטענער פון דעם עסטרייכישען יאך, און ווער רעדט שוין פון די איימאליגענער, זיי האבען דאך אוראי און אוראי אן אורזאכע, וואס־רום ווען דען אויב ניט איצט, וועט מען קענען זיך בעפרייען פון דעם עסטרייכי־שען יאך. און אזוי כסדר האט יעדע מלוכה א בעזונדערען תירוץ פאר איהר־רע ארמייען צוליעב וואס זיי זאלען גע־הען פערניכטען זייער בלוט, און אלע צו־זאמען האבען זיי דעם גרויסען ציעל און שטרעבען צו פערניכטען דעם דייטשען מי־ליטארזים. אמת איז דאס א שטיקעל פסול איז דאך פאראן אין אונזערע ריי־הען, וואהרוס זעהר ווייניג ווייסט פערבינ־דעטע, די שטאאטען, האבען נאך ניט קיין גאנץ קלארע אורזאכען צו געבען צו זייערע חילות, און דערפאר הערט זיך טאקע פון דארטען גאר ניט פרעהליכע מעשיות מכח דעם חשק פון די יונגע לייט צו ווערען „עקזעקוטעט", אבער, אט האט שוין איינער א סענאטאר, דוקא א פאסיפיסט אריינגעטראגען א ביל פארעד־רענדיג, דאס די רעגיערונג זאל אויף קלאהר ארויסזאגען איהר תירוץ און איהר־רע אורזאכע צוליעב וועלכע זי איז געווען געצוואונגען צו נעהמען דאס געווארהר אין איהרע הענט. און זיכער וועלען די אור־זאכען ארויסגעזאגט ווערען קלאר און דייט־ליך, און אלע וועלען דאן איינזעהען אז עס איז ניט מעהר ווי יושדיג צו שטע־הען אין קאמף צוזאמען מיט אלע פער־בינדעטע, און עס וועט זיין שלום ושלוה אפילו די ביטערסטע מלחמה געגנער וועלען דאן ניט האבען קיין חוצפה צו רעדען געגען מלחמה.

אזוי ווי איהר זעהט, פאניע רעדאק־טאר, איז אויף אלעמען פאראן א תירוץ, הען ניט חלילה דער תירוץ קענט איהר שוין אליין פערשטעהען וואו מיר וואלטען געהאלטען אין דער וועלט, וואלט דאך, הייסט עס געדארפט זיין אלעס „אל־רייט", איז אבער די מעשה ניט אזוי. הפנים עס איז ניט בעשערט אונז קענדער אידען צו לעבען מיט א רוהיגען געוויסען, און פפעציעל פאר אונז טאראנטער. נאכ־דעם ווי מיר האבען שוין אבגעטהון אונ־זער חוב צו די פאלעסטינער פעראומגליק־טע און בכלל צו אונזערע אידען פון די מלחמה געגענדען און מיר האבען זיך מכין געווען אבצורוהען אביסעל אונזערע אינגעשטרענגטע נערוועז קומט אונזער שפיין קאנטראלער מר. האנא און פיהרט איין א נייע פעראדרנונג צו עסען פיש אנשטאט פלייש, און אט צוליעב דעם טאקע בין איך דאס געקומען מיט מיין פראגע: ערשטענס, איז דאך ניט אויס־געפאלען קיין מגפה אויף די בהמות, ווי זענען נאך פאראן לרוב, און צווייטענס, וואס פאר א תירוץ קענען מיר געבען די פיש צוליעב וועלכען מיר זענען בערעכ־טיגט צו מאכען אויף זיי איבערפאלען? מאלע וואס מיר מענשען שלאגען זיך! — וואס האט דאס צו טהון מיט די פיש? וואס זענען זיי שולדיג? מילא מיר הרג'ענען אויס די בהמות, נו, האבען מיר כאטש עפעס א שטיקעל רעכט דערצו, ווארום פארט זענען מיר דאך די בעלי שכל'ניקעס און אט האבען מיר דאך געק־ראגען אפילו די הסכמה פון דעם גרעס־טען אויטאריטעט מיט דער בעריהמטער פראזע די „סורוויוועל אוז די פיטעסט", וועלכע גיט אונז דאס פאלשטענדיגע רעכט צו הרג'ענען די בהמות, ווארום אז ניט וואלטען זיי דאך אונז זיכער אויס־געהרג'עט. אבער די פיש, מיט וועלכע מיר האבען קיין שייבות ניט, וואס פאר א תירוץ קענען מיר זיי נעבען?

אבער נאך ניט אין דעם אליין פא־ניע רעדאקטאר ליגט די הויפט צרה, וואי רום זעהט נאר אליין, - טאקע אמת אז ביז איצט האבען מיר אויף געגעסען פיש אבער, מיר האבען געהאט א גוט בערעכ־טיגטען תיקון אויף דעם, קענען וועלכען אפילו דער קלינסטער פיש האט נאר ניט געהאט וואס אנצוואווענדען, ערשטענס, האט מען זיי בלוין געכאפט ביי אונז אי־דען לכבוד שבת, און די פיש זענען נאר געווען איבערגליקליך בענוצט צו ווערען פאר אזא הייליגען צוועק, און אפילו ביי די־ניים מוז מען דאך אויף האבען א תירוץ צוליעב וואס מען עסט פיש, און אויך דוקא א שעהנעם תירוץ, אט נעהמט, צום ביישפיעל, ביי די קאטאליקען, איז דאס פיש עסען א מין סימבאל פון ערעלקייט, רחמנות, תשובה טהון אויף די זינד, מען עסט זיי אלס א סימבאל אז דער מענש געהט צו דער מדרגה ווען ער וועט אויפ־הערען צו עסען חיה - פלייש, און קיי־נער וועט דאך ניט וואגען צו לייקענען דאס אזא אלטער מנהג האט אין זיך גאר קיין קרן פון אמת ניט?

און איצט ווי איהר זעהט פאניע רע־דאקטאר בין איך שוין פערטיג מיט מיין הקדמה און וויל אייך שטעלען די דירעק־טע פראגע: וואס פארא תירוץ וועלען מיר פארט אויסטראכטען צו געבען אונזע־רע פיש?

אין נאך א ווארט און איך בין שוין פארטיג: אפשר, פאניע רעדאקטאר, האט זיך מר. האנא ערלייכט צו בעגעהען אזא עולה נעגען די פיש נאר דערפאר וויל די פיש זענען נאך ניט דערגאנגען צו דער מדרגה פון קענען שרייען, ווען מען בע־נעהט נעגען זיי אן עולה? הא? ווי זאגט איהר, ניט אזוי? א נו, זייט א בריה און געפינט אן אנדער תירוץ!

לאנדאנער פרויען טוי־טען א אידישע פרוי

לאנדאן:—

די לאנדאנער אידישע צייטונגען דערצעהלען פאלגענדעס:

„נעכטען איז פארגעקומען דער פרא צעס וועגען דעם טויט פון א אידישער פרוי, מרס. לאה מארקס פון פעטערסהאם דייט הייבוריר. לייט ווי עס האט זיך ארויסגעציינט איז די אונגליקליכע פרוי געפאלען א קרבן דורך א צווישעטען המון.

ביים פראצעס איז דערצעהלט געווא־רען, אז די פרוי איז געגאנגען איינ־קויפען אין דער ליין, און זי האט זיך צוקריכגעקעהרט אין אבענד און איז גע־ווען אין א זעהר אויפגערעגטען נערוועז זען צושטאנד. זי האט דערצעהלט אז גע־הענערעיג מיט איהר בעגא איינגעקויפטע זאכען, איז זי בעפאלען געווארען פון א מאי־סע פרוען, וועלכע האבען געשריען, אז זי איז א „דושווי־מען" — א דייטשקע — פאליציאנטען זענען געקומען צו הילף דער אידישער פרוי, און זיי האבען איהר אריינ־גענומען אין א קאפע שאפ, וואו זי האט געמוזט איבערוואכטען עטליכע שטונדען, ביז דער המון איז זיך צוגאנגען. דעם צווייטען טאג נאך דער טרויעריגער ער־פאהרונג איז די אונגליקליכע פרוי געש־טארבען.

דער מאן פון דער פרוי האט ביים פראצעס ערקלעהרט, אז ער און זיין פרוי זענען רוסישע. זי האט געוויס ניט אויס־געזעהן קיין דייטשקע.

עס איז אויך ערקלעהרט געווארען, אז די פרוי האט א זוהן ביים פראנט, אז, זי האט פון איהם די טעג ערהאלטען א בריעף.

די דושווי האט ארויסגעטראגען אן אורטייל, לויט די עדות פון א דאקטאר, אז זי איז געשטארבען פון נערוועז ער־שיטערונג.

אונעהרליכע מאמעס און אונגעזעצ־ליכע קינדער

פון ל. ראזענבערג

די שרעקליכע און פערניכטענדע מלחמה, וועלכע בושעוועט איצט אויף'ן גאנצען ערד קוגעל, האט ביז איצט שוין א שעהן ביסעל אנגענומענע בעגריפען צו־רדעהט און איבערגעקעהרט, האט צו־שמעטערט א רעכט ביסעל טהעאריען, מנהגים און קאנווענציאנען, האט צו־שמעטערט און פערניכטעט א היבש ביי־סעל אנגענומענע און גרונטאוונג געזעל־שאפטליכע אינסטיטוציאנען. ניט בלויז מיליאנען מענשען־לעבענס זיינען צוגרונד געגאנגען אין דעם טייפעל שפיעל פון קאנ־אנען און באיאנעטען, אויך די אלטע געזעלשאפטליכע בעגריפען און טהעא־ריען, אויך די אלטע אינסטיטוציאנען, וואס האט גענומען יאהרען לאנג אויסצו־בריען, זיינען געפאלען טויט אין דיעזער גרעסטער מלחמה פון דער מענשליכער געשיכטע.

און אויב א וועלכע עס איז אנגענומע־נע טהעאריע, א וועלכע עס איז איינגעפוג דעוועטער מנהג אדער אנגענומענע און פערהייליגטע געזעלשאפטליכע אינ'סטי־טוציאן איז געפאלען אלס קרבן פון דעם קריעג, דאן איז די אלטע איינגעפונדע וועטע הייראטס אינסטיטוציאן געווען דער גרעסטער קרבן פון קריעג און האט געליטען דעם שטארקסטען קלאפ. ניטא שוין מעהר קיין אונטערשיידט פון געזעצ־ליכער און אונגעזעצליכער הייראטה. ניטא שוין באלד קיין חלוק צווישען גע־זעצליכע קינדער און ממזרים. דיא מלחמה האט אין גאנצען אבגעווישט דעם אונטערשיעד.

ווער ווייסט דאס ניט פון די שמערצ־ליכע ליידען און בזיונות וואס א „זינדי־גע" פלעגט מוזען איבערלעבען, ווען זי האט אין א מאמעס פון שוואכקייט זיך פערגעגען איבער די פארשריפטען פון גע־זעץ און רעליגיאן און האט זיך איבערגע־נעבען איהר געליעבטען. ווער ווייסט דאס ניט פון די יסורים וואס אזא "זינ־דיגע" האט געמוזט אריבערטראגען. פון דער שאנדע וואס זי האט געמוזט אר־בערלעבען? און האט זי נאר געבוירען א קינד. אן אונגעזעצליך קינד, דאן זיי נען צו איהרע ליידען קיין סוף ניט גע־ווען, דאן האט זי די געזעלשאפט פער־שטויסען און פערטריבען, פערשטויסען זי צוזאמען מיט איהר קינד.

אין איצט וואס פאר א גוואלדיגע ענ־דערונג די מלחמה האט געמאכט אין דיע ווען אנגענומענעם בעגריפע. ווי אנדערש מען פאנגט אן צוקוקען אויף דעם.

אין די קריעגס־פיהרענדע לענדער גע־פינען זיך צעהנדליגע טויזענדער פרויען וואס דארפען ווערען מוטערס, אין צעהנד ליגע טויזענדער קינדער וואס זיינען שוין אויף דער ליכטיגער וועלט געבראכט גע־ווארען. די געזעלשאפט שטויסט שוין ניט אב פון זיך דיעזע „אונעהרליכע" פרויען און מאכט שוין מעהר ניט פון שטויסען זייערע „אונגעזעצליכע" קינ־דער. פערקעהרט, די העגיערונגען טראכ־טען נאר איצט ווי אזוי צו בעזאהרנען דיע־זע מלחמה־מאמעס און מלחמה־קינדער. מען קוקט זאגאר אויף זיי ווי אויף העל־דען, נאך מעהר, מען מונטערט אויף אזעל־כע טהאטען, מען גיט צו מוטה די יונגע מיידלאך זיי זאלען ווערען „זינדיגע" זיי זאלען גראדע ברענגען אויף דער וועלט „אונגעזעצליכע" קינדער.

„ניט איז די מוטער פון ערפינדונג", זאגט די וועלט, — און ווי עס שיינט איז ניט אויך די מוטער פון קאנווענציאן, פון מנהג. די מלחמה דארף האבען מענשען מאטעריאל, קאנאנען־פלייש רופט מען דאס ציניש. און דיעזע ניט האט גע־ענדערט דעם בענריעף פון געזעצליכע און אונגעזעצליכע הייראטען, האט אין גאנ־צען הוב גענאכט די קאנווענציאן פון הייראטס. די קריעג סיהרענדע לענדער פערלירען איצט אזוי ביעל יונגע מענער, זיי האבען מורא אז זיי וועלען אין גיכען אין אנצען פערניכטעט ווערען און זיי ווערען אויף די ניט פערהייראטע פרויען צו געבוירען איצט קינדער, צו צו־ריינען אן נייעם וואהרען דור.

און דאס וואס איז אמאל געווען א שאנדע און אן אונגליק איז יעצט געווא־רען א טוגענד און א העלדענטהאט. די מיידלעך שעהמען זיך מעהר ניט איבער דעם גורל פון זייערע "ממזרים" וואס וועלען געבוירען ווערען. זיי בעטראכ־טען זיך אלס די רעטערינס פון לאנד, די רעניערונגען אליין זאגען זיי, אז זייא זיינען די רעטערינס פון לאנד, לויבען זיי פאר די טהאטען פאר וועלכע מען וואלט זיי מיט א קורצע צייט צוריק מיט שטיי־נער פערוואָרפען.

נאך מעהר, מען ערוואַרטעט אן איבער קעהרעניש אין דעם בענריעף וועגען הייר־ראטה אויף נאך דער מלחמה. עס איז איצט ביי קיינעם קיין ספק ניט, אז מיט זייערע „אונגעזעצליכע" ליעבעס אפילו ווען די מלחמה וועט שוין זיין פאראיבער וועט די פרייהייט פון געשלעכטליכען צו־זאמענלעבען וואס די מלחמה האט ארויס גערופען. בלייבען ווי געווען און די ווער־טער: "ניט געזעצליכע הייראטען, ממזרים", וועלען אין גאנצען פערגע־סען ווערען, און עס לעגט זיך אויף'ן שכל די מענער וועט פיעל פערקלענערט ווערען און די געוועהנליכע אינסטיטוציאן פון הייראטה (מאנאגא־מיע) די איין־ווייבעריי, וועט מוזען אב־טרעטען דעם פלאץ דער (פיליגאמיע) פיעל ווייבעריי. מען וועט דאס אפשר ניט טהאן אזוי אפען ווי אמאהל, מען וועט אפשר ניט איינפיהרען די אזיאטישע הייראטהען, אבער די געזעלשאפט וועט זיכער קוקען דרויף די פינגער אויף אלע "פערברעכענס" אין צוזאמענלעבען אין מען וועט מעהר שוין ניט טייטלען מיט די פינגער אויף "זינדיגע" פרויען אדער "ממזרים". נויט איז די מוטער פון מנהגים און די הייראטס אינסטיטוציאן וועט מוזען קריגען אן אנדער פנים.

מען האט בלויז געביטען דעם נאמען און אלעס איז געווארען רעכט און שעהן; אמאהל וואלט דאס געהייסען א זינדיגע, פערפיהרטע, גאסען־פרוי, און וואס ניט, חיינט רופט מען דאס אין איראפא „מלחמה־מאמעס" און עס איז רעכט, אמאל וואלט מען דאס גערופען ממזרים, אונגעזעצליך־קינד, חיינט הייסט דאס דאס "מלחמה־קינד" — און עס איז בשר.

ווי יעדעס מאהל ווען עס ווערען צו שמעטערט אלטע איינגעפונדעווענע מנהגים און אלטע גלויבענס האט אויך די נאך פון די "מלחמה־מאמעס" און "שלחמה־קינדער" ארויסגערופען א סך פלפולים און נאר א סך פראטעסטען, און ווי אלע מאהל איז עס אבגעטהאן געווא־רען זאהן די צושטימונג פון וועמען עס איז אין אהן וועמענס הסכמה. עס איז גע־קומען נאנץ פלוצלונג און אונערוואַרטעט ייעזען איבערקעהרעניש און ערשט ווען מען האט דערזעהען דעם פאקט אין זיין גאנצען גרויס האט מען גענומען זיך מפלפל זיין וועגען דעם, דיסקוטירען און ענדליך גוט געהייסען און אנגעהולבען לייבען די "זינדיגע" פרויען.

און מען האט דאס געדארפט ערוואר־טען כאטש די געזעלשאפט מיט איהרע בעגריפען וועגען עהרליכקייט און ניט עהרליכקייט אין דעם געשלעכטליכען צו־זאמענלעבען האט זיך אויף דעם ניט גע־ריכט. די יונגע מענער וואס האבען גע־טוהט פערלאזען זייערע היימען האבען גע־האט גלייבטע און כלות. די געליעב טע פארלעך האבען ניט געוואוסט אויב ווי וועלען זיך זעהען שפעטער, זיי זיינען איינגעגנטליך געווען זיכער אז זיי וועלען זיך מעהר ניט זעהען און עס איז גאנץ נאטירליך זיי זאלען אין אזא ריהרענדען מאמענט פיהלען די נויטווענדיגקייט צו־פריעדענצושטעלען זייער ליעבעס־פער־לאנג. מען דארף אויך ניט פערגעסען אז מיליטערישע קליידער האבען נאך אלץ א געוויסען רייץ פאר פיעלע פרויען. הויפטזעכליך פאר גונגע מיידלעך, און אז די פרוי איז נאך אימער גענוג ראמאנטיש זיך צו פערליעבען אין "העלדען" אין מענשען וואס קלייבען זיך צו אפפערען מיט זייער לעבען און זיך אבגעבען צו זיי.

מען האט אלזא געמעגט ערוואַרטען די דיי נייע רעזולטאטען און די איבערקעהרע ניש, און דאך איז דיי געזעלשאפט איבער ראשט געווארען און האט זיך גענומען צום ריידען, און לויט דעם אלטען כלל: אז מען קען ניט ארויבער נעהמ מען ארונטער האט די געזעלשאפט גענומען גוט הייסען די טהאטען פון די "זינדיגע" מיידלאך, גענומען זאגאר לויבען דיעזע טהאט און האט שוין ערפונדען א נאמען אום צו־רעכט צו צוקומען מיט'ן אלטען געוויסען, זי האט עיהפונדען דעם נאמען "מלחמה־מאמע' און "מלחמה קינדער".

פיעלע רעכט דענקענדע מענשען פרא־טעסטירען זעהר שטארק געגען דעם וואס די רעגיערונגען האבען איבערגעכאפט די מאס און האבען גענומען צו פעיל לויבען די "מלחמה־מאמעס", צופיעל זיי אגיס־מונטערען, זאגאר בעטראכטען דאס אלס פאטריאטישע טהאט. זיי ערקלעהרען אז דאס איז שוין אביסעל צו צוניש. צו בעטראכטען די פרוי אלס "געבורט מא־שין", ווי מאנכע האבען זיך אויסגעהדיקט איז צו גראב, אבער די פראטעסטען, די פלפולים, די הסכמות און די ניט הסכמות פון די רעגיערונגען זיינען א נעבענזאך, צוזאמען מיט די פיעלע מענשענלעבענס וואס די מלחמה האט פערניכטעט, צוזא־מען מיט די פיעלע בעגריפען, טהעאריען און אינסטיטוציאנען וואס די מלחמה האט צושמעטערט, איז אויך צושמעטערט געווארען די אלטע הייראטס פארמע.

פאטראנייזט אונזערע אדווערטייזער

„הזמיר" טרעט צו צו דער ארבייט

ווי מ. נאטמאן, דער סעקרעטער פון „הזמיר" לאזט אונז וויסען, איז דער ניי גערינדעטער „הזמיר" פעראיין ענדליך צוגעטראטען צו דער ערשטער ארבייט, און דאס איז איינצושטעלן דעם כאהר, וועלכער וועט געוויס זיין דער שעהנ־סטער אין טאראנטא.

די פערזאמלונג זייערע איז געווען א גוט בעזוכטע.

פיעלע נייע מיטגליעדער זענען צור נעקומען, און דאס איינט דעם אינטע־רעס פון פיעלע צו א „הזמיר" פעראיין.

דער בעשלוס וועלכער איז ביי דער פערזאמלונג פעזיואלען איז, דאס די „הזמיר" פערזאמלונגען זאלען זיין יעדען זונטאג נאכמיטאג אין דער פרין שולע.

פערשטעהט זיך אזוי שנעל ווי דער כאהר וועט איינגעשטעלט ווערען, וועט געוויס אנדערע ארבייט אונטערגענומען ווערען.

א נייע אידישע טעגליכע צייטונג אין ניו יארק

ניו יארק. .

מיר הערען אז דא וועט אין ניכען אב הויבען צו ערשיינען א נייע אידישע טעג־ליכע צייטונג. די נייע צייטונג וועט האבען אלס רעדאקטערע לואי מילער און דר. ש. מלמד די צייטונג וועט וואהר־שיינליך זיין א מארגען־בלאט.

לאזט אייך ניט נארען

דער איינציגער פלאץ צו שיקען געלט נאך אייראפא איז דורך

מר. ה. וויינבערג

מר. ה. וויינבערג איז געווען דער איינציגער, וועלכער האט איינגע־פיהרט אז געלד זאל געשיקט ווערען לייט'ן מאגעס קורס, און מען זאל פינ'ם עולם ניט רייסען די הויט, און א דאנק איהם האבען אלע די וועלכע האבען געוואלט שיקען געלד געשוזט רעכטען קורס'ן מאגעס קורס.

איהר האט פראפעטירט פון דעם, און דער איינציגער פלאץ אין וועלכען איהר ווערט באהאנדעלט ראיעל און עהרליך איז דער זעלבער

זיכער, שנעל און גאראנטירט אז דאס געלד קומט אן אין צייט

דאס איז ווען איהר שיקט דאס געלד דורך מר. ה. וויינבערג

טהוט וואס אלע טהוען געהט וואוהין אלע געהן

אין אפיס פון

„אידישען זשורנאל"

און דאן וועט איהר זיין זיכער אז דאס געלד וועלכע איהר האט געשיקט אייערע קרובים איז אנגעקומען אין צייט

מר. וויינבערגס רעפוטאציע איז א געניגענדע גאראנטיע דערפאר

דער „אידישער זשורנאל"

ה. ווייגבערג פּרעזידענט און דזשענעראל מענעדזשער

די אייגנציע איז שץ טעגליכע צייטונג אין פראוויינץ אנטריא

סענעדיטן דזשוארש פאבלישינג קאמפאני לימיטעד—אריסנעבער

251-253 קווין סט. וועסט טעלעפאן עדעלייר 3967

סובסקריפּשאן פּריין: 5.00 א יאהר איינצעלנע קאפּ. 2 סענט

דער אלטער וועהטאג

פון ר"ב"ם

פאסירונגען זענען פארהאן, וועלכע זענען ווי א שטראם, וועלכע קומען צו לייפען אומגעריכט, טהוען זיך אב זייערס, פערפלייצען אדער רייסען מיט וואס עס טרעפט זיך זיי אויפ'ן וועג, און פערשווינדען.

פאסירונגען זענען אויך פארהאן, וועלכע פרעסען זיך טיעף איין אין זכרון, און ווערעם מאהל ווען מען מאכט צו די אויגען, שטעהן זיי ווי לעבעדיגע און גיבען קיין רוה ניט.

דאס אידישע לעבען האט פון ביידע ערליי פאסירונגען א היבש ביסעל. יעדער איד איז אנגעזאפט מיט א היבשען חלק פון זיי. פיעלע מאכען זיך ניט וויסענדיג, פיעלע אבער שטעלען זיך נים אב פאר קיין זאך, זאגאר ווען זייער עס האר צות ווערט ארויסגעשטעלט אין דער פיעלער מאס.

מיר מוזען דא נאכאמאהל בערייהרען דעם אלטען וועהטאג, אבוואהל מיר זענען זיכער געווען, אז אלעס אי זשרין אדורך, און מיר וועלען שיין מעהר ניט ריידען דערפון.

מיר מיינען דא די „מעשה שהיה" אויף קארנער דעניסאן און גרענדזש עוועניו.

צווישען די בריעף וועלכע ווערען ערהאלטען, ווי מען פרובירט פער טהיידיגען דעם שולדיגען, און זוארפען די שולד אויף די דארפיגע מנהגים, געפינט זיך פאלגענדער בריעף, וועלכען מיר גיבען איבער וואר ט און ווארט

ווערטהער הערד רעדאקטאר!

ערלויבט מיר אין אייער צייטונג צו ענטפערען אויף אייער עדי־טאריעל, פון דעם 7טען אויגוסט, אין וועלכען איהר פארערט אז מען זאל אומבייטען דעם שמש פון דער ליבאוויטשער שוהל פארוואס ער האט עובר געווען געגען די אנטעריא'ס לאוס.

די ערשטע פראגע דארף זיין צו דער שמש האט עובר געווען קעגען די לאוס פון דער תורה און יודענטהום? איז דער ענטפער גע־ווים ניט.

ווען מיר האבען געהאט דעם בית המקדש איז שטענדיג געשטא־נען פארגרייט די בעסטע וויינען צו מקריב זיין זבחים און נסכים, דאס וועט קיינער נים אפלייגענען און אין א שוהל טאהר פון ניט? איז וואס טאמער האט ער עובר געווען אויף די לאוס פון אנטעריא סטייטס, לאמיר אייך זאגען א סוד, אז אונזער ארון קודש איז געבויט געווארען אין זונטאגס, אין לארד דעים. אלזא דארף מען איהם אויך אומבייטען. ס'איז בעגאנגען געווארען מיט איהם אויף די זעלבע עבירה.

און ראם וואס איהר שרייבט! למה יאמרו הגוים, נו, זאלען זיי זאגען, מיר זיינען שוין געווארהנט מיט זייער ברומען אפילו אונזערע מידות טובות מאכען זיי מאר שלעכטע און בפרט אז זיי געפינען אזא זאך אין וועלכען זיי האבען קיין בענריעף ניט, נעה זאג א גוי אז אידען איז א מצוה צו נעהמען א ביסעל יין שרף נאכ'ן דאוונען וועט ער דריי מאהל מאכען א שתי ועבר איבער זיך. נאר גלייכער וואלט געווען ווען איהר שרייבט אויף דעם זעלבען פלאץ אן עדיטאריעל מיט אן אנ־פאל אויף די ענגלישע צייטונגען, און פרעגען זיי? צו א סך אידען האט מען ארעסטירט אין טראנטא פאר שכרות? צו מען האט די גאנצע צייט געפונען א שכור נעבען ליבאוויטשער שוהל אדער אידר נענד וועלבע שוהל? צוליעב וועמען מאכט מען די פראהיבישען לאוס, צוליעב די אידען אדער גויים? פאר די אידען וואלט אזא לאו קיינמאל ניט פארגעבראכט ווערען.

אדרבה מיר זיינען שטאלץ מיט אונזער שמש, ווייל ער איז כמעט דער איינציגער שמש דא אין טראנטא וואס ער האט א ריח תורה. ווען אלע שכשים דא אין די גרויסע שוהלען זיינען עם הארצים, וויל הכסף טהר ממזרים, אבער אונזער שוהל איז געבויט פריהער אויף יראת ויראת שמים און דערנאך קומט כסף, און אזוי וועלען מיר פארטיעצען. און וועלכע עס האבען ניט קיין תורה און געוויס קיין יראת שמים דארף זיך אין אונזער שוהל ניט מישען.

נ. צונדערמאן, מעמבער פון ליבאוויטשער שוהל.

מיר דריקען דעם בריעף ספעציעל צו ווייזען ווי א גרויסער עם הארץ, מען דארף זיין. אום צו דענקען אז ווייל די קרבנות אין בית המקדש זענען געווען מיט ווייזן דארף מען טרינקען אין א מקום קדוש, אדער אז נבוז־ראדן האט געשאטען הונדערטער נפשות אויפ'ן בלוט פון זכריה אין בית המקדש דארף מען דערפאר טרינקען בלוט.

גראבע יינגען האבען מיר גענוג געהאט, זיי זענען אבער ביי אונז קיין מאהל אין דער עפענטליכקייט ניט ארויס. זיי האבען געוואוסט אז זיי דארפען זיך ניט מישען אין געהאלטען דאס מויל.

דער בריעף שרייבער, וועלכער וויל צייגען זיין למדנות, אז ער האט געכאפט די קאן ביים עק, פערגעסט, אז „מלכותא דארעא כמלכותא דרקיע" און מיר אידען היטען שטרענג די געזעצען וועלכע זענען פון לאנד פערפאסט געווארען.

ווען אין אונזערע שוהלען שטעהט ווייין פאר קידוש און הבדלה, איז נאך נים קיין בעוויז אז מען מעג דארט פערקייפען יי"ש און מאכען גע שעפטען.

ער פערגעסט אויף דעם פסוק, מי בקש זאת מידכם רמים חצרי?

אז א שיכור איז פסול צו א מנין, פאהר ניט מתודה זיין, טאהר ניט קיין עדות זאגען, בפרט דער יעניגער וועלכער פערשפרייט דאס, וועלכעס איז א מסייע לדבר עבירה.

מיר ווייסען ניט פון דעם דין ווי עס שרייבט דער דאזיגער עם הארץ אז נאכ'ן דאוונען איז א מצוה צו נעהמען א ביסעל „יין שרף" פונקט ווי מיר ווייסען ניט פון דעם, אז עס איז א מצוה צו קומען ים כפור צום דאוונען אין אן אישאמאבול.

פערקעהרט די גרעסטע צרות קומען פון אזעלכע „למדנים מופלגים" וועלכע דערצעהלען, אז מאכען א כוסה אין א סקים קדוש, אין וועלכען עס איז זאגאר פערבאטען צו ריידען, אויסער צו דאוונען, איז א מצוה.

אדער דערפאר וואס מען מאכט א „שהכל" ביי א יאהר־צייט האט די נשמה א תיקון.

אויב אזוי איז א נשמה וועלכע דארף האבען א גרויסער תיקון, דארף מען מעהר פרינקען, און מסילא זיך וואלגערען אין די גאסען פאר שכרות.

וואס האט דען „כר קמצא" געטהון מעהר ווי געמאכט א מום אין קרבן אין א פ'אין וועלכעס איז ביי אידען נים ערלייבט. און דארך חריב געמאכט ירושלים.

אין פערשלעסט קרענקט זענען מיר רייבער ווי אירגענד אין אנ־

פליהאוז

מאלעדזש און בראנזוויק

א ראבעל בילד פאר דאנערשטאג, פרייטאג און שבת

נארמאן טאלמעדזש אין „דאי סאושע ל סעקרעטערי"

2 ריעל קאמעדיע מיט פאי מינטשער ▣ מעק סווין אין א צוויי ריעל קאמעדיע

פרענסיס בושמאן אין א 2 ריעל דראמא.

נאטיס צום טראנטאר פובליק

פאלגענדע בעקער באסעס האבען אבגעבראכען דעם אנרימענט מיט דער בעקער יוניאן.

ע. פערעלמוטער 175 באלדווין סטריט

סעם גאלדשטיין 32 וואלטאן סטריט

מיר בעטען אלעמען צו נעהמען דאס אין אנבעטראכט און פס־דערען ברויט מיט'ן יוניאן לייבעל.

פעראנגט א פרינסיפאל

פאר דער תלמוד תורה „עץ חיים"

אויף דיארסי סטריט

מוז זיין פעהיג איבערצינגעהטען די פיהרערשאפט פון אזא אנש־טאלט, אויך א גוטען מלמד פע ראנגט, נאכצופרעגען ביים פרעזי־דענט

יוסף שידלאווסקי 140 דעניסאן סטריט

אדער שבת אוועגד אין דער תלמוד תורה

די קאמיטע

דעם לעזערס ווינקעל

ווערטהער הער רעדאקטאר!

ערלויבט מיר צו זאגען עטליכע ווערטער בנוגע אונזערע אידישע בעקער.

עס איז נאך פריש אין געדעכטניס דער לעצטער ברויט סטרייק וועלכען מיר האבען דא געהאט.

אלע געדענקען נאך מיט וועלכע קראפטען טרעהרען אונזערע אידישע בע־זער האבען געוויינט, אז זיי פערדיענען ניט אין האבען געהאלטען אין אפעלירען נום עולם מען זאל אויף זיי רחמנות הא־בען. אלע געדענקען אויך און נאך יעצט עס אפעל פון די ארבייטער וועלכע אפעלירען מען זאל שטיצען די בעקער ווערבדעם וואס מען וועט פאדערען א ווי־נאן לייבער אויף די ברויט.

איך בין פאלקאם איינשטימיג דער־מיט אבער איך וואלט געוואלט פרעגען די גראגע, בעהאנדלען די אידישע בעקער די בעלי בתים אזוי גוט ווי די ארבייטער די אידישע קאסטומערס?

בעהאנדלען זיי דאס אידישע פובלי־קום אזוי ווי זיי פערלאנגען מען זאל זיי בעהאנדלען?

דער פאלגענדער פאקט וועט עס אויך ווייבערצייגען:

דער שרייבער פון די דאזיגע צייל־לען האט אין איינעם פון די לעצטע טעג געקויפט א ברויט פון א בעוואוסטען אי־דישען בעקער, וועלכער האט זיין בעקער שאפ אין דער הארץ פון אידישען געגענד און שטעלט אויף פאר מיין ערשטיינונג, אז ווען איך האב דעם ברויט אויפגעשניי־טען, האב איך אינווענדיג געפונען פערדי־שע מיסט.

דארף עטוואס שרעקליכערעס פא־סירען?

עס איז פערצייליך ווען מען געפינט אין ברויט א פליג אדער האלץ, זאכען וועלכע קענען פלוצלינג אריינפאלען ביים באקען, דאס ברויט פון דער מאשינעריי, אבער פערדישע מיסט?

דאס ווייזט אז דאס מעהל ווערט כלל ניט געוויסט און וועגען דער ריינקייט ווערט ניט אויסגעפאסט.

איך קען דעם פאקט בעשטעטיגען מיט דעם ברויט וועלכען איך האב אין מיין בעזיץ, און ווען נוטיג וועל איך פערעפענטליכען דעם בעקערס נאמען.

האפענדיג אז איה רוועט מיין בריעף דריקען פערבלייב איך מיט גרוס.

מ. העלער, קווין סטריט וועסט.

די „דייטשלאנד" א

פריענס סוכמארין

קאפענהאגען אויג. 15

דיי דייטשע פראכט סוכמארין „דייטש לאנד" וועלכע האט פאראורזאכט א גרוי־סע סענזאציע מיט איהרע צוויי רייזעס פון דייטשלאנד נאך אמעריקא, אין פון דער דייטשער אדמיראליטעט פארוואג־עלט געווארען אין א קריעגס סובמארין, זאלן לויטען באריכטען וועלכע זענען דא גראהלטען געווארען פון דיטשלאנד.

דער קאפיטאן פון דער סובמארין איז זעניג וועלכער. אלז געהרט געווארען פון גאנץ דייטשלאנד פאר זיינע ערפאלגרייי־כע רייזעס.

1,800.000 דאלאר אין גאלד

ניויארק אויג. 15

פון דער אמעריקאנער „סאב טרע־שורי" איז הייגס ארויסגענומען געווא־רען 1,800.000 דאלאר אין גאלד, אין ווערטה פון 500,000 דאלאר פון דאס געלד איז אבגעשיקט געווארען נאך קענעדע.

ארונטערגעפאלען פון רוף און געבליבען לעבען

אן אויסער געוועהנליכען גליק האט געהאט לארא פינס, א מיידעלע פון 72 אוי גוסטא עוו. וועלכע, ווי די עלטערען דער צעהלען איז ארונטערגעפאלען פון'ם רוף פון זייער הויז וועלכעס איז דריי שטאק און איז געבליבען לעבען דאס קינד האט זיך אמת איבערגעבראכען א הענטעל אויף דריי פלעצער און האט נאך אנדערע וואונ דען געקראגען אבער ארם קינד וועט בליי בען לעבען און וועט אפשר נאך ארויס א פארבליבענעם מום, ווי אזוי דאס קינד איז ארויפגענאנען אויפ'ן רוף האבען די עלטערען ניט דערצעהלט ווען זיי האבען געבראכט דאס קינד אין וועסטערען האספי טאל.

דער פאלק, וועלכע קענען צודרעהן אין צו קאליעטשען יעדען פסוק, און לערנען זיי זיי פערשטעהן, אדער ווי זיי ווילען עס פערשטעהן.

מען דארף אבער האבען חוצפה צו וואגען ארויסצוגעהן אין דער עפענטליכקייט און דערמיט מטהר מאכען זאכען, וועלכע זענען שפרענג פערבאטען.

„ישראל ערבים זה לזה" איז ניט קיין פראזע, נאר א ווירקליכקייט, ווערט איין איד ביי עפעס געבאפט אזוי בעשולדיגט מען אלע. בענעהט איין איד אן עולה און אלע ליידען דערפאר.

דאס זעלבע איז אויך אין בעצוג ווען אין איין אידישע שוהל ווערט געפונען דער ביטערער פראפען און אלע ווערען בעשולדיגט.

„כיון שנתן רשות למשחית" מאכט עד שזין קיין אונטערשיעד, אין אלע כתי מודשים ווערען יעצט אלס אזעלכע פערדעכטיגט.

עס מאכט אונז ניט אויס, ווער די שולדיגע זאלען זיין.

„זה שנמצא חגבע ביחד" ביי דעם וואס מען האט דעם בעבער געפו־נען, דער איז זיכער דער שולדיגער.

די שולד ווערט אבער זיכער פון דעם שמש ארונטער גענומען, ווען דארטיגע מיטגליעדער ערקלעהרען גאנץ אפען, אז הייער שוהל איז געבייט „אויף תורה".

און א שוהל וועלכע איז געבויט אויף תורה און האט אזעלכע למדנים ווי דער בריעף שרייבער מעג זיך אלעס עולייבען.

פליהאוז

מאלעדזש און בראנזוויק

א ראבעל בילד פאר דאנערשטאג, פרייטאג און שבת

נארמאן טאלמעדזש אין „דאי סאושע ל סעקרעטערי"

2 ריעל קאמעדיע מיט פאי מינטשער ▣ מעק סווין אין א צוויי ריעל קאמעדיע

פרענסיס בושמאן אין א 2 ריעל דראמא.

נאטיס צום טראנטאר פובליק

פאלגענדע בעקער באסעס האבען אבגעבראכען דעם אנרימענט מיט דער בעקער יוניאן.

ע. פערעלמוטער 175 באלדווין סטריט

סעם גאלדשטיין 32 וואלטאן סטריט

מיר בעטען אלעמען צו נעהמען דאס אין אנבעטראכט און פס־דערען ברויט מיט'ן יוניאן לייבעל.

פעראנגט א פרינסיפאל

פאר דער תלמוד תורה „עץ חיים"

אויף דיארסי סטריט

מוז זיין פעהיג איבערצינגעהטען די פיהרערשאפט פון אזא אנש־טאלט, אויך א גוטען מלמד פע ראנגט, נאכצופרעגען ביים פרעזי־דענט

יוסף שידלאווסקי 140 דעניסאן סטריט

אדער שבת אוועגד אין דער תלמוד תורה

די קאמיטע

דעם לעזערס ווינקעל

ווערטהער הער רעדאקטאר!

ערלויבט מיר צו זאגען עטליכע ווער־טער בנוגע אונזערע אידישע בעקער.

עס איז נאך פריש אין געדעכטניס דער לעצטער ברויט סטרייק וועלכען מיר האבען דא געהאט.

אלע געדענקען נאך מיט וועלכע קראפטען טרעהרען אונזערע אידישע בע־זער האבען געוויינט, אז זיי פערדיענען ניט אין האבען געהאלטען אין אפעלירען נום עולם מען זאל אויף זיי רחמנות הא־בען. אלע געדענקען אויך און נאך יעצט עס אפעל פון די ארבייטער וועלכע אפעלירען מען זאל שטיצען די בעקער ווערבדעם וואס מען וועט פאדערען א ווי־נאן לייבער אויף די ברויט.

איך בין פאלקאם איינשטימיג דער־מיט אבער איך וואלט געוואלט פרעגען די גראגע, בעהאנדלען די אידישע בעקער די בעלי בתים אזוי גוט ווי די ארבייטער די אידישע קאסטומערס?

בעהאנדלען זיי דאס אידישע פובלי־קום אזוי ווי זיי פערלאנגען מען זאל זיי בעהאנדלען?

דער פאלגענדער פאקט וועט עס אויך ווייבערצייגען:

דער שרייבער פון די דאזיגע צייל־לען האט אין איינעם פון די לעצטע טעג געקויפט א ברויט פון א בעוואוסטען אי־דישען בעקער, וועלכער האט זיין בעקער שאפ אין דער הארץ פון אידישען געגענד און שטעלט אויף פאר מיין ערשטיינונג, אז ווען איך האב דעם ברויט אויפגעשניי־טען, האב איך אינווענדיג געפונען פערדי־שע מיסט.

דארף עטוואס שרעקליכערעס פא־סירען?

עס איז פערצייליך ווען מען געפינט אין ברויט א פליג אדער האלץ, זאכען וועלכע קענען פלוצלינג אריינפאלען ביים באקען, דאס ברויט פון דער מאשינעריי, אבער פערדישע מיסט?

דאס ווייזט אז דאס מעהל ווערט כלל ניט געוויסט און וועגען דער ריינקייט ווערט ניט אויסגעפאסט.

איך קען דעם פאקט בעשטעטיגען מיט דעם ברויט וועלכען איך האב אין מיין בעזיץ, און ווען נוטיג וועל איך פערעפענטליכען דעם בעקערס נאמען.

האפענדיג אז איה רוועט מיין בריעף דריקען פערבלייב איך מיט גרוס.

מ. העלער, קווין סטריט וועסט.

די „דייטשלאנד" א

פריענס סוכמארין

קאפענהאגען אויג. 15

דיי דייטשע פראכט סובמארין „דייטש לאנד" וועלכע האט פאראורזאכט א גרוי־סע סענזאציע מיט איהרע צוויי רייזעס פון דייטשלאנד נאך אמעריקא, אין פון דער דייטשער אדמיראליטעט פארוואג־עלט געווארען אין א קריעגס סובמארין, זאלן לויטען באריכטען וועלכע זענען דא גראהלטען געווארען פון דיטשלאנד.

דער קאפיטאן פון דער סובמארין איז זעניג וועלכער. אלז געהרט געווארען פון גאנץ דייטשלאנד פאר זיינע ערפאלגרייי־כע רייזעס.

1,800.000 דאלאר אין גאלד

ניויארק אויג. 15

פון דער אמעריקאנער „סאב טרע־שורי" איז הייגס ארויסגענומען געווא־רען 1,800.000 דאלאר אין גאלד, אין ווערטה פון 500,000 דאלאר פון דאס געלד איז אבגעשיקט געווארען נאך קענעדע.

ארונטערגעפאלען פון רוף און געבליבען לעבען

אן אויסער געוועהנליכען גליק האט געהאט לארא פינס, א מיידעלע פון 72 אוי גוסטא עוו. וועלכע, ווי די עלטערען דער צעהלען איז ארונטערגעפאלען פון'ם רוף פון זייער הויז וועלכעס איז דריי שטאק און איז געבליבען לעבען דאס קינד האט זיך אמת איבערגעבראכען א הענטעל אויף דריי פלעצער און האט נאך אנדערע וואונ דען געקראגען אבער ארם קינד וועט בליי בען לעבען און וועט אפשר נאך ארויס א פארבליבענעם מום, ווי אזוי דאס קינד איז ארויפגענאנען אויפ'ן רוף האבען די עלטערען ניט דערצעהלט ווען זיי האבען געבראכט דאס קינד אין וועסטערען האספי טאל.

דער פאלק, וועלכע קענען צודרעהן אין צו קאליעטשען יעדען פסוק, און לערנען זיי זיי פערשטעהן, אדער ווי זיי ווילען עס פערשטעהן.

מען דארף אבער האבען חוצפה צו וואגען ארויסצוגעהן אין דער עפענטליכקייט און דערמיט מטהר מאכען זאכען, וועלכע זענען שפרענג פערבאטען.

„ישראל ערבים זה לזה" איז ניט קיין פראזע, נאר א ווירקליכקייט, ווערט איין איד ביי עפעס געבאפט אזוי בעשולדיגט מען אלע. בענעהט איין איד אן עולה און אלע ליידען דערפאר.

דאס זעלבע איז אויך אין בעצוג ווען אין איין אידישע שוהל ווערט געפונען דער ביטערער פראפען און אלע ווערען בעשולדיגט.

„כיון שנתן רשות למשחית" מאכט עד שזין קיין אונטערשיעד, אין אלע כתי מודשים ווערען יעצט אלס אזעלכע פערדעכטיגט.

עס מאכט אונז ניט אויס, ווער די שולדיגע זאלען זיין.

„זה שנמצא חגבע ביחד" ביי דעם וואס מען האט דעם בעבער געפו־נען, דער איז זיכער דער שולדיגער.

די שולד ווערט אבער זיכער פון דעם שמש ארונטער גענומען, ווען דארטיגע מיטגליעדער ערקלעהרען גאנץ אפען, אז הייער שוהל איז געבייט „אויף תורה".

און א שוהל וועלכע איז געבויט אויף תורה און האט אזעלכע למדנים ווי דער בריעף שרייבער מעג זיך אלעס עולייבען.

LOEW'S

לאעוו'ס יאנג סטריט טהעאטער

נעקסטע וואך

דזשוליוס סטעגער פיהרט

דזשוליוס סטעגער פיהרט

נאכוואס צאהלען רענט און ניט פאר מאנען אייער אייגענע היים?

צום טראנטאר פובליקום

איך ווייס בעקאנט צו מאכען צו אייך דאס איך האנדעל מיט ריעל עסטייט און איך האב אויף מיין ליסטע ביי דער איצטיגער צייט מיטעלמע־סיגע און גרויסע הייזער אין גוטע נאכבארשאפטען פאסיג פאר מענשען פון דער מיטעל קלאסע, פאר מענשען מיט אביסעל מזומן געלד איינצאהלען און לייכטע אבצאהלונגען.

איך בעשעפטיג מיך אויך מיט פייער אינשורענס, גלאז אינשורענס א. ז. וו. קאלעקטירען רענטס, פערדינגען א. ז. וו.

האפענדיג דאס איך קען אייך מיט עטוואס בעהילפיג זיין, פער־בלייב איך אייער ערגעבענסטער,

וו. וואלף 52 ארטהור סטריט

EATON'S COAL

The Very best, order now Phone College 1036

איטאנ'ס קויהלען

די בעסטע אין מארקעט גאראנטירען יעדען טאן

נאטיס צו אונזערע קאסטומער ארדערט יעצט

טעלעפאן קאלעדזש 1036

מיר מאכען אייערע אלטע קליידער ניי

ל. וויהייט און סאנס

בעסטע אידישע קלינערס, פארבע רס און פרעסערס.

270 קווין סט. וועסט טעלעפאן אדלייד 2015.

פעקטארי 135 וויליאם סט. טעלעפאן ארלייד 1673

מיר הערענטען פול דרעס סוטס סילק העטס סיר מתונות אונד בעלער.

ארדערט אייערע קוילען ביי

יאנעווער בראדערס

טעלעפאן מיין 6886

וואו איהר בעקומט בלויז ראדזשערס קויהלען מיט ראדזשערס טיקעטס טעל. 104 פארקאמענט

ארדערט יעצט וויל נאכהער וועט זיין צו שפעט.

וואלערשטיין'ס לאנטש רום

דער שענהנסטער און בעקוועמסטער פלאץ אין טראנטא. פרישע און גע־שמאקע עסענס צו יעדער צייט. אלע סארטען דעליקאטעסען צו נעהמען אהיים. נישט פערגעסט.

א. וואלערשטיין 332 ספעדיינא עוועניו

סטארקיפער און פעדלער

מיר האבען ערשט ערהאלטען א גרויסע צאהל מענערשע זאקען און אויך פרויען זאקען פון די וועבעריין וועלכע זענען נאך געקויפט געווארען לעצטענס יאהר. די פרויען און קוואליטעט אין ניט צו איבערשטיינען אין קיין פלאץ. אויף א גרויסען שיפמענט פון רענגמאנטלען, אונטערוועש, העמד דער, הויזען אווערהאלס און שעהנע לייזיעס לינען וואל אוז סילק בלאוועס. פרובירט אונז איידער איהר נעהט ערגעץ אנדערש.

אייער ערגעבענסטע

קאפלאן און קאמפ.

229 קווין סט. וועסט, טעל אדל. 3772

מ. העלער

176½ קווין סט. וועסט טראנטא

וואטשעס געפלינט גוט אוז גארענטירט. 40 סענט. מיין ספעשיעל 40 סענט. הויז ספעשיעל 40 סענט. רושלוס 40 סענט. סטעפס 50 ס מיר מאכען אויערע אלטע רושלערי ווי נייי פיר א שליינעס פרייז. אלערליי בריליענטען ריכטיג געפאסט צו אייערע אויגען 98 סענט מיר גיבען אויף ראזענע קווארע פאר דאס בלינסטען פרייז.

TERDIMAN'S

כשר וואוורשט פעקטארי

איהר בעקומט ביי אונז איטער די נעשמאקעסטע פרישסטע און בעסטע מאסטרדשעס, וואורשט, טראלאמא פאסטראמא, צונגען און אלע סמוק פליישען און פיש.

פערלאנגט איבערהאל

טערדימאן'ס כשר מאסטרדש

מיט'ן ריימען לייבעל

266 פארלאמענט סטריט

טעלעפאן מיין 909

ארדערס דעליווערט איבערהאל

איהר קענט יעדען טאג באקומען דעם „אידישען זשורנאל" אין די פאלגענדע פלעצער

מ. גינזבערג, 276 ספעריינא עוו.

בודמאן, קארנער טשעטנאט און קווין סט.

וואלערשטיין, 332 ספעריינא

הערמאן — 167 סענט פעטריק

פריעדמאן, קענזינגטאן עוו.

הימעל, 78 קענזינגטאן

גאלדשטיין 29 דזשעראלד וועסט

הערזאוויץ, 98 אבערן עוו.

יודקין, 465 קווין סט. וועסט.

מארקאוויטש, קארנער לואיזא און טעראלי סטריט.

מארין 1 מיטשעל עוו.

פרענקיל 280 קווין סט. איסט

ראטהוועל, 50½ ארטהור סטריט.

קופער, 103 בראנזוויק עוו.

האפמאן, 339 ספעריינא עוו.

זאקהיים, 71 ראנדאלף סט.

קרייטמער 277 מעטינג עוו.

סאסקין, 132 נעסאו סטריט.

סטארס וועלכע ווילען פארקויפען דעם „אידישען זשורנאל" זאלען זיך מעלדען אין אפיס.

ווען איהר קויפט איין אר־טיקעל דערמאנט דעם „אידישען זשורנאל"